

B2558.

~~1904~~

üts
hirmus Itaaliamaa röövlide päilik
ja
naesterahwa söber.

Tõine jagu.

M. Laur.

Sind 25 kopekad.

G. B. Rosenbergi kuluga.

Wiskandis.

Trükkitud F. Feldti juures.

1875.

ütes

hirmus Itaaliamaa röövlide päilik

ja

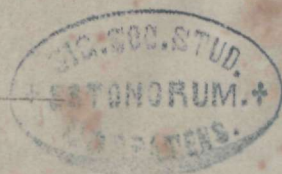
naesterahwa söber.

~~~~~  
Teine jagu.

~~~~~  
M. Laur.

~~~~~  
Hind 25 kopitad.

G. W. Rojenbergi fuluga.



~~~~~  
Tallandis.

Trükkitud F. Feldti juures.

1875.

Zenšuri poolest lubatud.
Riigis, 7. Juulil 1875.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

45321

Trükkitud J. Feldti juures.

Kuida Rinaldo teist korda Korrika kapteenist sai wangi antud ja kuidas ta temale kätte maksis.

„Bea kinni! Kes jääb on?“ hüüdis hommiku koido ämariku sees Ludowiku, kes walwja silmadega oma päiliku kõrwas sõitis. „Ohoo! ära mitte nõnda meeletumal kombel müüra! mina olen teie järele ootnud!“ ütles hääl pöösa seest. Warsti seisis Neru Rinaldino ja Ludowiko ees, kes neid tahtis Luiginu seltsi juure juhutada. Tema oli enne Rinaldo seltsis olnud ja armastas ühe palawa truusega oma wana päämeest. „Kuida ja Luiginu seltsi oled saanud?“ küsis Ludowiku. „Do! mina läksin Kintioga Kalabrienisse. Sääb juhtus mul üks asi ühe sõbraga ette, kes Kintio meelest väga auus mees oli; meie läksime kahekesi wõitlemise pääle wälja ja mina lõhkusin tema pää lae puruks; Seda panni Kintio väga pahaks, ja mina pidin oma häda pärast tema wiha eest ära põgenema. Siis läksin ma Siitsilia saarele, jääb samas heitsin ma Luiginuse seltsi.

Uga, päilik! sina oled wist juba aru saanud, et meil ühte kindlad truust ühelgi Luiginu wastu ei ole, ja tema isi tunneb ka väga selgeste, et tema selle oma warastud ammeti pääle mitte ei ole ilmale sündinud!“ — Rinaldo jäi see suguse jutu pääle terme päewa aega wait. Öhtu tullid keif kolm Kerone mägede pääle, kus naad juure auu ja röömuga said wastu wõetud. See oli keigil rööwli seltsis üks püha mis naad selle kuuldsja Rinaldo pärast pühitsefid. Ka Luiginu tahtis oma rööwli seltsi Rinaldo meele walla alla anda, kui ta isi ka sinna seltsi sisse saaks jäetud. Uga temal oli weel enesel üks raske koorn südame pääl kanda, mis tema südame tunistust ta pääle kaebama panni. Teisel hommikul läks Rinaldo, oma kahe truu sõbra,

Ludowiko ja Neru saadetusel jälle ära; Sest need ei tahtnud milgi kombel temast maha jääda. Päewa aega olid naad reisinud ja wäga wähe üks teisele oma südame nõuu rääkinud; siis jõudsid naad õhtuks ühte trahterisse, kus naad õõfeks tahtsid jääda. Aga see macakene oli nii pisukene ja wõeraid öö maealisi täis, et trahtersniik, neile muiale öö maea ei saanud anda, kui üles ärkle pääle. Selle aea sees oli ka üks suur reisi tõld trahteri ette sõitnud. Üks härra astus seeft wälja ja tulli ligimale. — Aga kes see oli? Korjika saare kaptein. Kui ta rööwliid nägi tõstis ta püstooli üles ja hüüdis: Haa! rööwliid! nüüd olete mu käes! ja warsti oli üks püssi pauk. Olimpia waatis tõllast wälja ja hafas suure häälega kispendama, kui ta nägi et kaptein Ludowiku püssi paugu läbi õlast sai haawatud ja oma were fissi maha langes.

„Rinaldini! Rinaldini!“ kispendas maas oleja kaptein walu päraft, „Pidage teda! ja siduge teda finni!“ Mäsfamine oli nüüd otsata suur. Dragonid, kes ühe pöösa al purjutafid, kargasid nüüd sinna ligi, Woorimehed, Elajade aeajad, poisid ja tüdrukud, kispendasid ja söimasid ja jookfid üks teisest läbi; Aga ükski ei täadnud, mis asi see oli. Sel mäsfamisse filma pilgul oli aga Neru omaks õnneks, hobuse selga karganud ja otse kui nool hoowift wälja aeanud. Lähemal filma pilgul, olid keik wangi wõetud. Rinaldo ja Ludowiku olid maha löödud ja finni seutud. Mõlemad weeti ühe kindla talli fisse, keda Dragonid wahtifid ja kapteinile sai warsti üks haawade tohter toodud, kes keda laendiku mis õlast läbi oli käinud, mitte surma kartuseks ei arwanud. Keige suurema mõtteada sees seifis Olimpia. Kaptein ei olnud temale mitte wähem piinaja ku Rinaldo; Sest kapteinist ei wõinud ta mitti lahti saada; Aga ennemini Rinaldoft.

Kui keik jälle trahterisse tagasi tullid, siis hafas trahtersniik wälja rehkendama, kui palju raha iga üks nüüd saab, sest suureft summast mis Rinaldo pää eest oli lubatud, ja mis neile nüüd tõeste pidi palgaks saama, sest et naad Rinaldo olid wangi wõtnud; ta rehendas ka keda, kui palju tema (trahtersniik) ifi pidi saama.

„Aga, aga!“ ütles üks elajade aeaja sinna äkitfjelt wähele, „Kuida saab lugu sinu trahteriga minema, kui Rinaldo seftfilised sulle ühe korra külalifeks tulewad? Tõeste, fija ei pea enam

kiwi kiwi pääle jäetama; waid keif saab Rinaldo seltsist maha kistama," Oh mo Sumal! Trahtersnik tegi hirnu pärast, selle jutu pääle nii weidra näu, et teised juures olejad, seda nähes tahtsid endid surmiks naerda. „Na, kas see mees isi ka üks rööwel on?“ küsis ta suure ahastusega. „Kuidas ja wõid nii halbi wiisi küsida?“ ütles üks teine, „kas ja ei tää, et ta selle mehe seltsist on, kes kuradit põrgus ka ei karda? Mina minu asemel, oleksin ukseid ja wärawad keif tema ees lahti teinud, et ta ilma keelmata oleks wõinud seda teha mis ta tahab.“ Nüüd läks trahtersniku ehmatuse weel suuremaks, ja tahtis omad kõrwa tagused weriseks kratsida; Sest ta nägi waimus, oma trahterit juba elus tule lama sees seiswat, Olimpia hüüdis teda kõrwale, et tema lugu tahtis täada saada, aga ta oli nõnda suure meele ära heitmise sees, selle eel tulewa häda pärast mis tema maea pääle ahwardas tulla, et midagid teisega rääkida ei saanud. Wiimaks wõttis ta wiina pudeli ja jõi nii palju, kuni ta wiimaks une kätte wähele langes.

Juba keif öö aeg oli mööda läinud, Rinaldo ja Ludowiko olid pimedas keldris niiske hõlgede pääl maas. „Päilik!“ hakas Ludowiko rääkima, „kolme kordne kahju on meil täna olnud, et meie mitte ära wõinud pääseda, esimene on, et minu kuul mitte kapteini pääst, waid õlast läbi käis, teine on, et poisid ja muud naru kaelad meid ilma meie wastu panemata wangi wõtsid ja kolmas, et Neru ära põgenes hobusega; Külap meie neid ka oleksime mehe wiisi harinud.“

Selle aea sees kuuldi hoomi pääl rahwa kõminad. Nende talli üks sai sisse murtud ja Luiginu, oma rahwa ees otsas, latrega tuli käes, kargas sisse. „Hurah! siin naad on! elagu Rinaldo! elago! elago!“ kiskendasid naad ja warji olid nende ahelad lahti tehtud. Magajad said keif üle löödud. Sulumine ja hüüdmine, Wandumine ja häda kaebamine, püüside paukumine ja möögade plirrin täitsid taewa alust. Aga enne kui midagi muud oleks sündinud, käisid juba tuleleegid suure murisemisega katusse luugist wälja. Sullu röömu hõiskamisega tormasid nüüd rööwliid hoomist wälja ja laks päästetud meest nende keskes. Torni kellad hüüdsid jäledaste, keige see öö tule kahju pärast. Kui naad ühe tunni teed olid ära käinud, siis hakas Ludowiko rääkima: „Kes oli see teie seast, kes kapteinile selle paugu andis?“

ehmatades jäid röömlid seisma; tema enese päale ei mõistnud ükski mõttelda. Luiginu oli üks wapper mees, aga mitte üks päilik. Wandudes sõitis Ludowiko kaugemale. Keik olid mägede päale jõudnud, kus naad mõne päewa endid puhkasid ja nõuu pidasid. Sääal kihutas aga Ludowiku, otsekui röömuft joobnud näuga laagrisse ja koha Rinaldo juurde. „Päilik! See paha töö on tasutud!“ ütles ta „kus juures meie enne rumalad olime, sääal juures olin mina nüüd tark! Mõtelge, minul on nüüd need linnufesed puuris; Kaptein ja Olimpia olen ma wangi wõtnud ja toon neid sulle, kui ühte kallist päranduft ja suurt saaki!“ — Selle aea sees said mõlemad kinni seutud wangid sisse toodud. Kaptein waatis wihaga sisse astudes ümber; Aga Olimpia heitis koha põlwili Rinaldino jalgade ette maha.

„Mitte mina! waid see sääal on päilik!“ ütles Rinaldo Ludowiku päale näidates, „tema poole on sul ennaft tarwis pöördä ja teda paluda. Aga et mul sinuga tänu wõlgu on, selle päraft tahan ma oma sõpra Ludowiku sinu eest paluda, seda sinu õnnetumad lugu minu hooleks anda!“ — Ufinaste oli Ludowiku Rinaldo nõuus ja andis Olimpiat tema meele walla alla. „Sina oled prii, Olimpia!“ hakas Rinaldu sõbralikult temaga rääkima ja tõstis teda maast üles. — „Aga, päilik! mis peab selle kurjategiaga saama tehtud?“ küsis Luiginu, „mina tahan teda käsili wõtta ja kuulda, keik seda kurja, mis ta meie seltsi wastu on teinud. Tooge tema ette!“ — „Mis ma olen siis teinud?“ ütles kaptein, „Seda mis ühe wäpra kapteini õige kohus teha on, olen ma teinud.“ — „Oh sa wilets ja tühi kiitleja!“ ütles Rinaldini paha meelega, „Miks sa oma mehif ja õiglast tööd minu juures Neapooli linnas ära ei teinud, kellest sa nüüd weel kiitled? Sina täadsid sääal küll, kes mina olin? Lakkuda tahtsid sa hästi minu käest, Ah, mina pidin sääal so raha hallik olema? Aga nüüd, kus sa minu wangi wõtmise eest raha lootsid saada, nüüd sa tahtsid ales enese aruft üht õiget kapteini tegu teha? Sa wilets hing!“ — Liig julgusega astus kinni seutud kaptein Rinaldu juurde ja ütles: „Sina oled mind nüüd hästi sõimanud, see saadab sulle wäga wäha kiitust. — Oledid sina minu asemel ja mina sinu asemel olnud, tõeste sa ei oleks farwa wäärt mitte paremini teinud? Haa?“ — „Kuida siis mina oleks teinud?“ küsis Rinaldu hiilgawa ilma-

dega tema pääle waates, „kui see minu teha oleks olnud kas ja tääd kuidas ma oleks teinud? Kas ja tahad täada? Hää küll! ja pead täada saama! Luiginu, kas tahad seda wangi ka mulle kinkida?“ — „Tema olgu sinu päralt!“ wastas teine. „Kuule siis nüüd tahad ja täada kuidas minna koguni teist wiisi teen kui sina. Sina oled nüüd minu meele walla al, enam ja ilma abita, kui mina mõni kord sinu meele walla al olen olnud. Sina oled mind petnud ja wangi ära anda püüdnud, ja kui ma sind elusse jätan, siis saad ja seda sama weel tegema. Sinu surmamine on nüüd mulle nii sama palju wäärt, kui see raha sinule, mis minu pää eest pakutakse. Aga ometi, ma kingin nüüd sulle sinu elu, — Ma kingin sulle priiust, ja lasen sind nüüd lahti. Mine! õnnetust ei ole sul nüüd minu pärašt karta!“ — — Keif seisid kui puu tüfid wait, seda mehišt tööd päält waates. Rinaldu läks teise paika, Luiginu aga lastis kapteini köidikud lahti päästa: „Hoia emast!“ ütles ta, tulise wiha pärašt ahwardamisega, „weel teine kord, mo küüši lange- mast. Mis Rinaldo sinuga täna tegi, seda ära ja teine kord mitte minust looda.“

Kaptein sai ära saadetud, aga Olimpia jäi Rinaldu juurde maha.

2.

Üks nõuu, kuidas Korfiksa jaart tahetakse priiks teha.

Rinaldu langes jälle raske ja rahutuma meele sisse, mis ifka tema sees suuremaks kaswas, sest et ta iga parema ja priima elu poole pöörmist tundis wõimatuma olemad. Ka kerge meeldise naeste rahwa armastuse tegudega oli temal palju tegemist. Olimpia, kes tema juurde oli jäänud ja kes nende hirmsa rööw- lide keskes elades, teda röömustada püüdis, sai Rosalie läbi, kes Rinaldo elu koha selgeste täädis ja kaua tema järel oli reisimud ka tagasi tõrjutud. Üks armastas Rinaldut nii sama palawa armastusega kui teine; ja sest see siis tulli, et naad teine teise, keige õelamad waenlased olid.

Kui ühel päewal Rinaldu oma segaste ja rahutuma mõttele sisse oli langenud ja omas telgis maas seisjis, siis astus Luiginu, kes Korfiksa saares oli sündinud, tema juurde sisse, ja katsus

tema nuffert meelt wiina, ja äritawa jutuga ergemaks teha. Tema andis Rinaldole nõuu, et ta pidi palju mehi koguma ja ennast nende päilikuks tõstma ja siis sõdimise läbi Korsika saare rahwast priiks tegema. „Sina kaebab ikka oma wiletsa elu üle ja hinustad rööwlide pää mehe ammetid maha jätta, aga Korsika saare päästmise läbi saad kindraliks ja kuningaks selle rahwa üle. Sina ei ole mitte isi oma tahtmise läbi rööwliks saanud, waid teiste inimeste häda on sind selle seisuse sisse wedanud.“ Smelikult ja mitmel wiisil, selletas teine temale seda õnne ja auu ette, mis ta Korsika saare päästmise läbi enesele wõiks teenida. „Oh Rinaldo!“ ütles ta wiimaks, „sinul on üks suur ja kallis warandus, kellega ja seda asja wõid korda saata, see on sinu kõrge Waimu anne ja kuulus nimi kelle ees tuhanded wärisewad ja selle eest tulle ja wette lähawad.“

„Rinaldini, tõuse usinaste üles ja lähame Korsika saarele, ja päästa minu Isamaa neist orja ahelatest lahti. Selle wahwa rahwa tänu ja õnistus saab kui päikese paistus sinu pää pääl hiilgama. Rinaldini nime saab kui rööwli nime unustatud, ja üks kuulus nimi saab sulle jääma mes mittu sada aastat, pärast sinu surma mälestaks.“

Üksijilmi waates oli Rinaldu seda kõne kuulnud; Ikka enam ja enam tõusis puna tema palgis, ikka enam ja enam hakas ta weri soonde sees tufsuma ja ikka enam ja enam tõusis see õnne katsumise hinu tema sees, Korsika Saart priiks teha. „Luiginu!“ ütles ta oma käsi kofku pannes — „Luiginu, kes on sinu sisse need mõtted puhunud?“ — „Minu Isamaa armastus on seda teinud!“ wastas teine, „ja see sinu südame walu parema elu pärast. Oh Rinaldu, arwa järele ja tee nõnda kuidas ma olen sulle rääkinud. Kogu rahwa hulgad enese ümber! Sinu wahwus kutsjub tuhanded mehed sinu mõõga alla, kes seda auu kätte saada, lootes, julgusega wõitlewad!“ — „Inimene! Jumal olgu minu päästjaks ehk kurat minu langetajaks, wõta see nõuu ette! Luiginu! Siin on minu käsi! Korsika Saar olgu meie ette säetud märk, kelle poole meie hakkame küsima ja keda meie piüame kätte saada.“

Raua aega oleksid naad weel oma kuldse unenäu sees unistanud ja juttu aeanud, kui mitte Marko, Luiginu juurde ei oleks sisse astunud ja temale kuulutanud et wahid ja sõa wägi

feigest küljest praegu nende ümber kogutakse. See täadus tulli nüüd Rinaldut teretama; Üks wõitlemise himu põles nüüd tema südames, mis ammugid enam tema sees nõnda ei olnud.

Kui ta keif oli täada saanud, kuidas wiisi ja kus kohas sõa wägi seisab, siis arwas ka tema usinaste oma wastu hakkamise plaani wälja.

Kuidas ta oli mõttelnud, nõnda läks see ka temale korda. Sõa meistest raijus ta läbi ja wõttis nende käest mitmed hobused ära. Aga ka tema mehi langes palju maha. Kolme tunni wõitlemise järele sai ta wõimust ja nõnda oli ta oma järele jäänud meistega mägede pääle jõudnud. Ka säääl läks tema asi heaste. Ö pimedusel läksid naad metsa, ühe wana lossi rufude juurde, mis neil esimeseks laagri platsiks oli wälja arwatud.

Teised mehed kes Luigini seltsis olid ja naesed trossi juures pidid hommiku Rinaldu luba pääle teise kohta ära minema seda platsi üles otsima, kus üle üldine rööwlide kogumise paik pidi olema; Neru ja Ludowiku üksnes jäid aga tema juurde.

Lossi ümber kaudu metsa mööda hulkudes, juhtus Rinaldu ühe metsa sisse asunud maea hütikese juurde. Maea peremees istus oma ukse ees ja mängis Mandalini pilli. Rinaldu astus tema juurde teretas teda ja mõlemad waatsid kui tundmata wõõrad teine teise filmi. Siis jooksid naad, teine teise kaenlasse; Sest see metsa wend, ei olnud keegi muu, kui Rintiu, wana endine Rinaldu sõber, keda surunud arwati olemad. Palawa armastuse ja kogemata koku juhtumise pärast ei tahtnud naad oma jutuga mitte walmis saada. Teine jutustas teisele, oma suurt walu ja õnnetust, mis naad selle aea sees kumbagid olid kannatanud. Wiina klaasid said ka säääl samas teine teise terwifeks tühendadud.

Pääle selle õppis ka Rinaldu, oma sõbra armukest, kes ühe metsa herra tüttar oli, tundma, kes parajal aeal nende kasuks sai kätte leitud ja kellele Rintiu küllalt elu ülespidamist oli muretsenud. Selle aea sees, kui sõbrad teine teise juures ilma mureta istusid, kuuldi korraka wäljas ukse taga äkiline püsfi pauk. Ilma kartmata, tõmbasid mõlemad oma sõa riistad kätte ja kargasid wälja; Aga maea ukse ees ei olnud mitte inimese hingegi näha. See pauk maenitses Rinaldut oma kübara al jälle mees olla. Warfi läks ta Jumalaga jättes, oma sõbra

juurest selle wana losfi pääle tagasi ja maenitses oma kahte sõpra, ette waatlitud olla.

Teisel päewal kui Rinaldo oma rahutuma südamega metja mööda ümber hulkus, nägi ta äkitselt, emmast ümber piirdud olewad.

Sõa riistad hülgasid igal pool tema ümber, warfi oli maha wisatud ja finni seutud.

„Sina oled Rinaldu!“ küsis Dhwitseer, kindla lootusega et ta Rinaldu oli. Rinaldu ei lausund sõnagi. „Sinu wait olemisselt on mulle juba küllalt; hoidke teda hästi!“ käskis ta soldatid, „teie täate kül, kui kõrge palk teid ootab.“ See suur rõõm, et üks kord see hirmus kardetaw rõõwlide päämees soldatide käes wangis oli, tegi neid hulluks; nõnda et naad hullu kombel rõõmu pärast hõiskasid ja kargasid. Nega mööda hakas soldatide trop nüüd edasi liiguma ja tum (wait seisja) Rinaldu pidi wastu tahtmist nende keskel edasi astuma. Ohtuks jõudsid naad Serdona. Siin pidi esimene kohus tema üle peetud saama ja teisel päewal pidi ta Mesinasse saadetama.

Ilma uneta seisjis Rinaldu wangi hoones, oma ajeme pääl maas, kui üks lahti läks ja wana Bronteja sisse astus. Temal oli üks katoligu usu preestri kuub seljas ja sai ühest ohwitseerist sisse saadetud. „Rahu olgu sinuga mo poeg!“ hakas wanamees waimuliku wiisiga rääkima. Suure ehmatusega waatis Rinaldu tema pääle. Üks ferge filma pilk andis Rinaldule märku et ta weel mitte ära antud ei saa. Wanamees hakas temale ühte meele parandamise jutlust ütleva, mis ohwitseeril näitis igawaks minewad; kui ta nüüd tema tulist jutlust oli wait keelanud ja tema käest küsinud, kas ta kauaks weel sinna wangi juurde jääb, ja kui preester temale ütles, et see ühe munga wõi preestri kohus on nii kaua wangi juurde jääda, kui tema süda pehmeks saab tehtud, siis läks päilik oma teed, aga lubas jälle tagasi tulla. See oli see pää asi, mis pärast munk oma jutlust pittendas.

Kui naad ükfinda olid, siis sai Rinaldo aru, et wanal mehel nõuu oli, teda lahti päästa, mis pärast tema isi koguni meele ära heitmise sisse oli langemud. See hulu meeldne soldatide rõõmu hõiskamine oma wangi pärast, oli wana mehele märku annud; Selle pärast tulli ta parajal ael keldrisse. Kui Dhwitseer jälle sisse astus, näitis Rinaldu koguni teine inimene olewad

ja vastas iga päiliku küsimise päale patu kahetsewa meelega, nõnda et Ohwitseer Mõnka suure suuga tänas selle wangi noomimise eest.

Teine päe jõudis kätte. Neg jõudis, et see kardetaw mees pidi Messinasse saadetama, aga pääsemisest ei olnud wähemadki märku weel aru saada. Kui ta juba teel oli ja kui naad ühe wäsandiku läbi läksid, paukusid püssid suure praginaga, sel samal filma pilgul igast küljest ja mõne minuti pärast oli Rinaldu jälle päästetud. See oli jälle üks tük mis Rinaldu läbi tegi. Kui naad mõne tunni põgenemise järele oma hää hobustega ühes metsas, üfikü maeakese juurde olid jõudnud, astus neile see wana tark Bronteja wastu, teretas suure rõõmuga seda päästetud wangi ja küsis kuidas ta käsi ka käib ja kas ta sellega nüüd rahul on. Rinaldo pani seda päästmise lugu väga immeteks ja himustas täada kes need päästjad on. „Need on minu keige nooremad kooli poisid, kes oma julguse proowi esimest korda sinu päästmiseks katsusid,“ ütles wana mees sõbralikult, „ma rõõmustan, et sa oled jälle pääsenud. Sa näed et minu ümber keik truud sõbrad seiswad, kes julge ja wapra meelega inimesed on. Ma arwan, et sina neid saad tänama, aga mitte ära unustama!“ Südameliku rõõmuga rääkis Rinaldu oma tänu wälja. „Meie saame jälle kokku“, ütles wana mees sõbralikult. „Aga sa pead mõned päewad siia jääma, et sa siis pärast seda julgemini wõid eemale reisida, sinna kus sa julge wõid olla. Selle pärast et sul seltsist mitte puudu ei saa olema, olen ma juba muretšenud!“

Sel samal filma pilgul astus Olimpia sisse. Wanamees läks oma teed.

— „Sina oled siin, Olimpia? kas sa täadsid, kuhu ma täna põgenesin?“ — „Sina oled jälle lahti pääsenud ja warjule toodud sinu sõbra juurde, sest on sulle küll!“ — „Kas Luigini weel elab?“ — „Tema elab ja on meiega ühes nõuus.“ — „Teiega ühes nõuus, ütled sa? Mis nõuu teie siis nüüd olete pidanud?“

„Mina olen üks sündinud Korsika saare naeste rahwas; See sõna saab sind mist rõõmustama, et sa tunned, et meie tõeste ühes nõuus oleme!“ — Imetellemisega waatis nüüd Rinaldu oma sõbrakese päale; „Kuida? aeab teid see nõuu siis

nii awalikult rääkima ja seda kuulutama, mis teie südames seisab?" — "Ei, mitte awalikult, mo sõber! Aga triiupe pärast. Luiginu lafeb sulle keif täada anda, kuidas keif rõhutud Korfika saare ja Itaalia rahwas seda ihaldawad; Sest kauge aea eest juba leegitseb see tuli nende südamete sees, oma Itamaad orja juttadest wabaks teha.

Mitme tuhandate filmad waatwad sinu pääle, ja sinu tugi, sõber ja ära päästja, see wana Bronteja, kes sind isalikult armastab, tahab sinu põlewad soowimist täita ja sind kurja tegiate loopast, suure auu ja prii põlwe sisse saata. Mõista, ka tema on üks Korfika saare pääl süündinud ja peris selle maa inimene ja on meie seltsi pää mees ja päilik. Mis sugune nõuu temal on ja kui palju mehi juba tema käsul al seiswad, seda wõid sa Palermust ja Messinast täada saada; Mis sugune wägi ja abi temal igal pool on, selle tunistuseks on ta täna sinu päästmiseks, esimest proowi teinud; Mis suguse eest märgi juurde tema sind saab juhutama saad sa isigid aru, kui sa aga teda kindlaste usud.

"Oh minu Rinaldu! sinu sees tahan ma oma Itamaa priiuft teretada!"

"Kas see on tõeste ilmsi, wõi on see unes?" küsis Rinaldu, kui ta ükfinda oli. "Mina seisvan ühe kurja tee pääl ja pean nüüd ühe uue elu wastu minema? Wõi nõnda? — Selle pärast on mind täna ära päästetud? Selle pärast teewad suurt sugu inimesed minuga sõprust, et mind neile tarwis on? Mina pean nüüd nende töö riistaks saama ja seda korda saatma, mis nemad on wälja arwanud? Mina pean kui üks masin wastu tahtmist ja ilma oma meele wallata, kui kõlwatu, tööle saama pantud; ja kui see asi walmis on, siis ei tarwita mind enam keegi? Aga kas ma mitte mees ei ole, isi oma meele wallaga tegema mis tarwis lähab, kas see mind mitte, mo ammuft aeast igat sedud märgi juurde ei peaks wiima, et ma ühe prii elu wõin kätte saada? Mis saab aga minu palk olema? Wõlla palk ja ratas ja rahwa teutus!" Rõnda pidas Rinaldu istenesega nõuu.

Aga ometi tahtis ta teiste nõuu järele teha ja ennemini Sõa platsti pääl surra, kui suure kohtu mõdistuse ja piinamise al hinge heita.

Kinaldu õppib „Muste lohtu mõistjaid“ jalajas paigas tundma.

Mõne päeva pärast oli Kinaldu oma mõtete sees mõitlemisega Olimpia juurest jälle ära põgenenud, kus see wana Bronzeja teda oli jätnud. Ilma nõuuta hulkus ta jälle metsa mööda, oma harjunud wiisi järele ümber; Tema hää püsis kaelas, oli tema ainukene seltsimees. Nõnda juhtus ta ühel õhtul, ühe kõrge lossi juurde. Baron Tegnano nime al himustas ta jääl ennast mõeraks wastu wõtta. Lossi hoidja wõttis teda ka hää meelega wastu. „Kelle pärast on see Loss?“ küsis Kinaldu. — „Grahwi proua Martaguu pärast!“ — oli wastus. Kinaldu seisus kui pittsest uimatsjeks pörutud. Ilma lossi hoidja lubata tungis ta mitmest kambrist läbi, kuni ta wiimaks ühe kambri seest Biolanta (seda ta isi wangist oli päästnud ja kes Dianora seltsis oli) eest leidis. Selle ehmatuse oli ära rääkimata suur. Kuu küsis Kinaldu tema käest Dianora elu kohta pärast, enne, kui ta wastust andis.

Wiimaks andis ta seda ometi täada, ehk kül oma wastu tahtmist Kinaldu oli praegu Dianoraga ühe katuse al, aga Jumal paraku! tema mure ja kurwastus, olid teda wäga ära kurnanud, sest tema püüdis suure waewa läbi seda üks kord, keigest hingest armastatud, hirmust ja kardetawad meest ära unustada, Sest tema pääle tuli wärin kui ta teda meelde tuletas. Biolanta palus ja õhtas Kinaldu ees, et ta mitte Dianoraga ei püüaks kokku saada; Aga see keik oli ilma asjata, sest Kinaldu püüdis kui nõdra meeline seda wägisi. Wiimaks andis Biolanta temale üht kohta täada, kust ta Dianorat, ilma tema enese tähele panemata wõis näha. — Kinaldu nägi ka nüüd Dianorat!

Oh Jumal! Jumal, mis sugune inetu nägu oli nüüd sel endisei ingli sarnatse iluga naeste rahwal? — Otse kui üks jalgade pääl kõikum inimese luu ja nahk oli ta nüüd weel! Seda oli keik se suur mure ja kurwastus teinud mis temale Kinaldu oma keeldud armastuse läbi oli saatnud, kellest lugeja täab. Kinaldu kuulis teda rääkivad, ja kuulis ka, kuidas Bio-

lanta julges temale, seda üks kord väga armastatud meest meelde tuletada, — kuulis aga ka, kuidas Dianora omas suures südamel ahastuses, teda mitte ei tahtnud enam meelde tuletada. Rinaldu tunistas isi, et üks täadmata kofku juhtumine Dianorale filma pikk võib surma tuua. — Violanta, seda meelde tuletades, mis Rinaldu üks kord oli teinud, lubas ometi temale, seda teha mis ta wäha võib, ehk lasseb Dianora ometi enesele juttustada et Rinaldu teda surmaga arwataks ometi elab, ja et ta ehk tahab teda näha. — Päewad läksid mööda. Dianora jäi ikka rametumaks, ja jõuetumaks, nõnda et rutused wärinad tema pääle hakasid käima, otse kui oleks Rinaldu teda enese ette kutsunud.

Ühel õhtul, kui Violanta Rinaldule uut lootust oli walmistanud Dianorat näha ja kofku saada ja kui Rinaldu oma mõtledega wõideldes tuba mööda, edasi, tagasi käis, kuuldi ühe mehe jala astumise hääle kangi al. Üks läks lahti; üks munga kuue ja finni kaetud musta näuga mees astus sisse. „Kes teie olete?“ küsis Rinaldu, „mis teie tahate?“ — „Sina oled musta kohtu järje eest salaja paika toodud, keige wähemast, kahe kümne nelja tunni pärast pead sa sääl ees olema, oma kurja tööde pärast aru andmas. Kui sa mitte ei tule, siis saab sind wägisi toodud.“ — „Mis õigusega sa seda nõuad?“ — küsis Rinaldu külmata wõrrega. — „Kõwa õigusega!“ — oli wastus. „Sa mis ootab siis mind teie juures?“ — „Meele parandamine!“ — Häleda meelega pööris Rinaldu temale selga. „Anna wastust?“ ütles see must mees. Rinaldinu juhatuses teda ukse juurde, ega teinud temaga midagi tegemist. „Ah, siis sa ei taida seda mitte hää meelega? Hää kül, siis peab wõimused sind sundima.“ Selle pääle läks ta kambrist wälja. Rinaldo kargas maast üles ja rutas tema järele, leidis aga eest kammert seest poolt lukku pantud olewad nõnda kui ta isi seda seest poolt oli riimi lükanud. Kuhu pidi see monutus ometi minema? Ühe seinaga kapi üks seis perani lahti; Rinaldu waatis tulega sinna sisse, — üks inimese luu kere seis tema ees. Ohmatuse pärast kukkus latter tema käest maha ja tuli kustus ära. Warsti rutas ta oma elu kambri sisse tõi uueste tuld ja tahtis kappi läbi otsida. See oli aga nüüd lukku pantud, nõnda et raske oli aru saada, kus kohas seinaga sees see kapp oli. Teise õõ otsa oli Rinaldu koguni ilma

uneta. Teisel hommikul, andis teender, kes temale pruugosti tõi, ühe kirja mis Violanta oli kirjutanud. Kirja sees näitis Violanta temale, et Dianora oli kuulda saanud Rinaldu lossi pääl olemisest, ja oli selle pärast lossi maha jätnud ja ära läinud; ja et Rinaldu nüüd ruttu teeks mis võimalik, nõnda et ta mitte musta kohtu mõistjate küüsi ei langeks. Üksi filmi waatis ta kirja pääle, kas see on rüüd tõsi, wõi wale, kas Violanta ei peaks mitte mustadega ühes nõuus olema? ehk wabest walitseb ta siin Dianora suurt warandust? — Wõi on ehk Dianora isi üks selle musta kohtu seltsi liige? — „Mra, ära, siit paigast, kus kimbatus iga filma pilk mo kontsade taga käib!“

„Wälja, wälja, jälle mo truu metsjade sisse warjule, kus ma seda hirmust inimest enam näha ei saa, see on pool ingel, ja pool kurat! Oh häda mulle, häda mulle, Oh et ma mitte enam ei elaks!“ Selle pääle wöttis ta oma püsfi seina päält warna otsast ja läks wagusi, teist kord põlgatud, lossi wälja! — Weel ei olnud ta tuhat sammud ära läinud, kui nende mustade kawal käst, ühe õõnse, sügawa tee pääl, kui üks inimese moonutus temale wastu tuli: „Kas sa tuled kohtu ette?“ küsis ta kui üks käsuandja. — „Kus kohas teie elate?“ küsis Rinaldu. „Sääl üleweel, selle maha jäetud kabeli sees.“ — „Wiletjad hinged!“ hirwitas Rinaldu, „hoia eest, ehk teen ma isi enesele tee lahti!“

„Sina?“ küsis see must kogu naeruga. Suure wihaga wöttis Rinaldu, püsfi kaelast, aga pauk ei läinud mitte lahti. Suure heleda häälega hakas must naerma. Usinaste, selle pääle tahtis Rinaldu temale püsfi peraga ühe surma hoobi anda; Aga must kargas kõrwale ja hakas temast, otsekui raud tangidega finni ja wirutas teda wastu maad. Uimane, kui joobnud, seisis ta sääl maas. Kui ta toibus, siis oli must mees juba kadunud. Rinaldu kargas nüüd maast üles, wöttis oma püsfi ja töttas eemale. Mõned sammud oli ta edasi läinud, kui üks kaeblik hääl teda tagant hüüdis. See oli Ludowiku, kes werine ja kattunud, põesa seest wälja ronis, nõnda et ta waewalt wõis ennast edasi wedada. Rinaldu rõõm, oma endist teendert näha, oli nii sama suur, kui see haledus, tema häda pärast. Sääl juttustas Ludowiku temale; See kord kui meie häda pärast

metkas, üks teisest ära lahkusime olen ma sest saadik sinu õnnetust püüdnud tääda saada ja olen ka sinu elu kohta taga otsinud, aga keif oli ilmaasjata, Sel samal otšinise aeal tulli üks wäga suur must mees mo wastu tee pääl ja wedas mind ühe kange kohtu järgi ette kui mustad kohtu mõistjad istusid. Mis naad minuga tegid, sest ei wöinud ma pääseda. Ühele ma andsin kaks hääd lopsu päha, aga see tulli mulle suureks kahjuks ja hädaks. See must suur mees wöttis mind kui kassi kinni ja pekšis mo naha ja liha luude päält ära, nõnda oli mo meele mõistus kadunud, et ma aga waewalt aru sain kui ta mind wiimaks taga wedas. See lugu sündis ühes wana kabelis. Kui ma selgeste aru sain, siis wiiti mind maa alla, ühte suurde saali, kus terwe tosin see sugusid muste kalfakaid laua juures istusid, ja mulle wõlla poomise jutlust ette lugesid. Ma pansin wäga immeks et nemad keif meie salajad asjad ja meie teud karwa pääl ära täädšid ja meie seltsimehed selgeste tundšid.

Wiimaks lasti timukas mulle 50 hoopu hirmsal wiifil anda mis luust ja lihast läbi käis, selle pärast pean ma nüüd, kui koer nelja käpa pääl roomama, nõnda kuidas sa mind nüüd näed! Täna hommiku wiskasid need nülgiad mind kabelist wälja ja ühe hirmsa walu al roomasin ma sija paika, kus ma nüüd olen!”

Üks reišia kes elajaid aeas läks mööda. Rinaldu lastis werist Ludowiku wankre pääle panna, hää maksu eest, ja Saldo-nasse wija. See elaja aeaja, et ta kül sääl paigas elas ei täädnud mitte mustast kohtust; Aga sedita täädis ta kül, et sääl üks wana, inimestest maha jäetud kabel olla, kuhu nüüdsel aeal ühegi inimese jalga, ei olewa saanud.

Nelisteistkümmepäewa olid nüüd sest saadik mööda läinud, Ludowiku oli koguni terweks saanud, mis üle Rinaldu rööm suur oli; Sest nüüd wöifid naad jälle edasi minna.

Warfi said need kaks wana söpra Luiginu seltsiga kofku. Rinaldino astus nende päilikuks, ja enne kui üks nädal oli mööda läinud, komandeeris tema juba kahte kümmend tugewad sõa riistadega meest. Need olid liig julged mõrtsukad, kellega ta kuradi ka põrgust sarwi pidi ahwardas wälja tuua. Nüüd armas ta ennast tugewa kül olewad ja läks nendega musta kohtule Ludowiku walu kätte tasuma. See wana müür oli üks tühi kole paik. Ürikesee aea pärast läfšid naad öö aeal orgu.

Sääl kuulsid naad hobuste kabjate plaginat; Sääl sääd sid naad endid walmis ühte sõa wäe troppi wastu wõtma, mis aga mitte nõnda ei olnud. Kui naad sügawad oru teed mööda üles poole metša läksid, sääl nägid naad aga, oma suureks rõõmuks, et need mitte sõa mehed ei olnud, waid kümme musta kohtu kalbardid, ratsa hobustega kes üht suurt rasket wanfert saatsid.

Ujinate säadis Rinaldo omad mehed kabele poole teed luurimise pääle Ludowiku iji ja Jordanu suur ja julge rõõwel, kihutatsid nende juurde ja käratasid „Pidage finni“, ehmatades jäid need müüd seisma. „Kes julgeb, meile, kardetawa ja hirmsa meistele teed finni panna?“ küsijid need mustad.

„Üks mees, kes teid näruid tahab lähemalt tundma õppida!“ wastas Rinaldo. „Kes on see mässaja?“ — „Mina, Rinaldu, olen see!“ — Rinaldu ei ole mitte üks mees, kes meid jõuab ära hirmutada, tema seisab meie meele walla al!“ — Waesed wiletsad uhustajad! wastas Rinaldu, „See on alles wale! Aga aru peate teie mulle praega omast elust andma!“ — „Sõia ennast, musta kohtu mõistjatele häda tegemast, see tuleb sulle väga rängaste pärast käte maksmiseks!“ — ütlesid mustad. „Sellega saan ma väga hästi walmis,“ wastas Rinaldu. „Poisid, andke tuld!“ — Pim ja põm, paugutasid püssid, ja mustad kaltjakad pudenesid, kui hobuse munad hobuste tagant otsast, nende seljast tee pääle, maha; Need kes mitte esimese paugudega Rinaldo teretamist oma ihu külgi wastu ei olnud wõtnud, ollid rõõmsad et põgenema said. Wanfer oli oma sees olema parandusega Rinaldu kätte langenud.

Warfi wõeti koorm lahti. „Pägana pihta!“ ütles Rinaldu, „paljas furnu kirst sees, wõttame lahti! saame näha kelle ihu siin sees warjul on?“ — Kirst oli väga raske tõsta; Selle pärast sai ta lahti murtud — Aga, oh ime! Kirst oli otsani kulda ja hõbedad täis, kus sees ka 24 musta kohtu mõistjate näu kattet seisid. „Oh teie hirmsad kommejandid!“ hüüdis Rinaldu wihaga, Wõi jelle kawala wiisiga teenite teie õnnetumad oma leiba et nii süguste näu kattedega endid teiste inimeste ees tundmataks teete ja waeste warandust ära riisute? See on hää, et ma nende kurja tegiate kawaluse olen üles leidnud; Kus see warandus taheti wija, sääl saab teda weel rohkem olema. Nende kallal peame meie weel enam tööd tegema ja nende salajad paigad

üles otsima, mis teie arwate, mo lapsed?" — Suur röömu kisa kõlas nüüd Rinaldu auuks ja marsimine läks metsa sisse sügavamasse, kus see kallis saak sai ära jagatud.

Teisel päewal tõi üks Rinaldinu rahwast ühte käsku, mis nõnda oli kirjutanud:

„Wapper Rinaldini! Sinu kartmata ja julge waim, on meid ära wõitnud, ja meid teie waenlasi, teie sõbraks teinud. Meie palume, selle kirjaga teid, meid oma seltsi sisse wastu wõtta, et suuremas seltsis ka suuremad tügid wõime läbi teha. Meil on arutu hulk wapraid mehi keigist meie Isa maast, kes ühes nõuus, meie walitsuse, orja iket oma kaela päält tahtwad ära lükata ja isi oma isamaad walitseda. Meie seisame sinu pääle lootes ja oleme walmis, keik mis meie kohus käsib, sinule muretsema. Palume wastust. Sinu sõbrad Mustad kohtu mõistjad, salajas paigas.“

Rinaldu ei mõtelnud mitte kaua; Waid käristas ühe lehe oma tasku ramatu seest wälja ja kirjutas:

„Rinaldini ei ole mitte üks mäsajaja Riigi walitsuse wastu, ja ei anna mitte ennast nende musta kommejandidega ühte nõusse, aga kus ma teid ial trehwan, jääb annan ma teile finisid ube.

Tuntud

Rinaldini.“

Wagusi läks saadik kirjaga oma teed ja Rinaldo andis oma meistele keik täada ja pidas uut nõuu. Päite oli üles tõusnud ja nemad läksid edasi. Kui naad nüüd oma riisunud uniwormis, kinni kattetud nägudega edasi sõitsid siis tuli üks ilus tõld ka teed mööda kus üks härra ja üks uhke naeste rahwas sees istusid. Rinaldo teretas, waatis ja tundis Olimpia. Mõlemad tegid aga, kui ei oleks naad mitte teine teist tunnud. „Kas teie täate päilik, kes see uhke härra oli? „See oli Nisettu kuberneer!“ ütles üks teine rööwel, kes ennast ühe tõlla järel sõitja teendri ole tunda annud. Ühe kahtlase näuga pööris Ludowiku päiliku poole, ja ütles: „Seda naeste rahwast ei tunne mitte, päilik! ae! — „Pane tähele!“ Naeris Rinaldu suure häälega.

„Noo, tulgu ta, kelle käe alla ta tuleb, aga mina tahan hää meelega tema wiimist tundi näha.“ „Pagan, mul tuleb praegu midagid meelde!“ hüüdis Rinaldu, see juhtumine nendega

kokku saada, saadab meile hääd teenistust!“ Lähemas trahteris, kus naad kinni pidasid, küsis ta tinti fulge ja paberid ja kirjutas Nisetto kuberneerile, kus sees ta oma nime täieste tääda andis ja ka muste kohtumõistjate elu koha üles andis ja isi selle tunistuse mees oli. Nõnda samuti andis ta ka tääda, et tema oma röövli ommeti olla maha jätnud ja kui üks auus inimene Sittsilia saart tahtis maha jätta. Seda kirja andis ta ühe mehe kätte ja käskis seda kuberneeri kätte anda.

4.

Rinaldo raskest ja waewaliseft elust.

Nõnda kurvastud, metsa mööda sinna ja tänna trahteri taga, kus tema sõbrad sees purjutasid, ümber hulkudes, tundis Rinaldo korraga ennast selja tagant kinni wõetud ja koidetud olewad. Warši sai ta ühe kalju müüri juure weetud, üks mis kuntslikult oli walmistatud, läks nende astumise ees lahti, ja need tundmata mehed kandsid teda ühe kangi aluse treppi mööda, üles ja alla, kuni naad ühe walge ja ruumilise suure wõlwitud toa sisse jõudsid. Sääl wõtsid naad tema koidikud jälle kõik lahti. Lossi hoidja wõttis teda wäga sõbralikult wastu, ja andis temale mitmed lossi kambride wõtmed kätte. Kambrid olid temale keif korra pärast walmistud; Aga seda ei täädnud ta mitte, kelle käsu pääle ta sinna oli toodud ja kelle päralt see loss oli.

Mitmed päewad läksid sõbralikul wiijil, temal Lossi hoidjaga edasi, kui ta aga üks kord oma üles ärkamise juures, kõrwalises kambris, kõwa jutu aeamise häält kuulis. Warši tõusis ta üles, tegi ukse tasakesi lahti, ja nägi oma sõpra Kintiut, Luiginut, Nerut, Olimpiat, oma truud sõpra Ludowiku ja Olimpia wenda Astolhwut ja seda wana Wrontejat, keif ühe laua ümber istwad. Korjsika saare ja tema rahwa, Prantsuse walitsuse orja ikkest lahti päästmise jut oli neil libedaste ees. Tema kuulis ka, et laewad juba Sittsilia sadamas keif walmis olid, neid ära wiima ja et Korjsika saarel, mitmed tuhanded tema tulemise pääle ootfid, kes ühes meeles temaga tahtsid surmani selle pärast jõdida et Prantsuse orja ike nende kaela päält saaks ära murtud,

Tema nime sai sagedaste nimetadud ja kiidetud, mis ta keit isi salaja kuulis, korraga olid aga wana Bronteja filmad ufse poole pöördud, kes suure häälega ütles: „ja mis siis fina isi selle pääle ütled Rinaldu, miks sa kardad meie feltfi astudes, seda finule kõlbliku platfi sisse wotta, kelle üle sa kui kuningas saad walitsema ja miks pärast luurid sa salaja sääl ufse taga? — Kas sa mitte enam nii kindla nõuuga mees ei ole, kes truuse ja röömuga oma sõbrade feltfi tahab heita?“ Häbeliku meelega, oma salaja kuulamise pärast, astus ta nüüd sisse, kus teised teda suure röömu hõiskamisega wastu wõtsid. Wana Bronteja seletas nüüd Rinaldule, kuidas mustad kohtu mõistjad teda igal pool, ühel meelel luurivad. Ka jutustas ta, kuidas Rinaldo kirja läbi — mis ta kuberneerile oli kirjutanud, suur wiha riigi walitfufe ees oli tõusnud ja et nüüd neid muste ka igal pool püütakse. „Sa wõid seda kohta, kus so sõbrad sind nüüd on warjule toonud — iga filma pilk maha jätta; Aga mõtle mis õn see on kui saa priiks saad, selle pärast kuule nüüd meie palwet. See raske ja kartlik elu, kus sees sa noorest põlwest saadik elad, on sinu targa waimule kui üks surma haigus, selle pärast pead sa sest elust wälja rabelema. Sina wõid Korfika saare priiks teha, kus sa isi siis ka prii oled ja päälegi walitfust ja suurt auu saad.

Rinaldu tundis kül ära, et wana mehe jut üsna tõfine oli, ja waeus selle pärast, ifka enam ja enam suure kurwastuse sisse. Mõne nädala pärast kuulutas Astolhwu temale, et ta teisel päewal peab laewa pääle astuma, ja Korfika saarele purjetama. Rinaldu heitis nõuusse ja Korfika saare priiks tegemine hakas pääle. Neg aealt läks Rinaldu waim jälle ergaks; Aga äkitselt toodi temale sõnum et Rosalie, tema armas abi kaasa, surnud olewa. See täädus rõhus teda weel raskema mure sisse, kui ta tänini oli olnud. Ühel päewal käis ta mere rannal ja waatis kahte laewa, mis teisel päewal Pantaleria saarele pidid purjutama. Laewa rahwas jutustasid temale, et see on wäga arw asi, kui selle saare pääle ka üks wõõras reisija tuleb ja ütlesid, et nemad, Siitfilia saare rahwas, need ainukesed olla, kes sääl oma maa kaupa käima müümas.

Teise hommiku, päikise tõusu aeg, oli meie Rinaldinu juba kaugel mere pääl selle laewa rahwa feltfis.

Kuida Rinaldu ennast Pantalaria saare pääl üles pidas ja teda jäält leidis.

Pantalaria saarele wälja astudes, juhtus Rinaldu ranna ääres metsas, ühe talu naese maease, kelle nimi oli Marta. Tema oli mõned aastat juba lesk ja toitis ennast suure waewaga põllu tööd tehes, kolme lapsega. Maeasene, kelle sees ta elas, oli kül piisutene, aga puhas ja armas sisse minemise koht. Kui Rinaldu temale oma soowimist täada andis, et ta haiguse pärast, nõnda kuidagi ütles, tahta mõned kuud sääl paigal olla, siis oli naene walmis „kui ta auufaste ennast üles peab“ mõlemad päälmised kambriid andma, kus Rinaldu sisse astus. Warfi olid naad kaubaga walmis. Rinaldu andis temale raha, kelle eest Marta Siitsilia kaupmeiste laewa päält, liha, wiina ja keik mis maea pidamiseks tarwis, pidi sisse ostma.

Pärast panni ta enesele talupoea riided selga, lõikas juuksed ja habeme ära, nõnda et ta just selle saare talupoea mehega ühe sarnane oli ja hakas ka koke põllu tööd tegema. Suure imetellemisega waatis Marta tema pääle, et ta kui üks suur härra, nüüd talu poea riidis usinaste ja rõõmsaste tööd tegi, otsegu oleks ta talu poeg sündinud.

Nõnda läksid mitmed nädalad rahuga mööda, ilma et Rinaldul kellegi muu asja ette wõtmise järele oleks ihaldamist olnud. Aga et temast Jumala õnistus tema kurja tegemise pärast oli ära põgenenud, ja õnnetus teda wiimse maa otsani taga küsas, siis sai ka siingi see lühike rahu aeg temal ära rikutud.

Rinaldu ei pannud eest otsa tähelegi, et Marta iga õhtu ühe hülgawa nõuu täie piima ära wiis kodust; Aga kui ta oma naabrid päew päewalt enam tundma õppis, siis tõusis tema sees see himu, ometi üks kord täada saada, kuhu tema perenaene selle piima nõuuga iga õhtu lähab. See aga juttustas temale, et teisel pool metsa ühes ilusas lust hoones, kaks Siitsilia naeste rahwast mõne kuu aega juba wagusi elawat, ja et tema neile seda piima wiima. See tegi Rinaldule palju mõtlemist. Need wõõrad naiste rahwas, kes sääl nii waitseste elawad, ei wõi

muud, kui mõned põgenejad olla, kes salaja sinna on tulnud. Selle pärast palus ta, et Marta teda ka üks kord laseks neile piima wija, mis ka teine mitte ei keelnud. Üks wana tüdruk wõttis nüüd seda talu poea poissi wastu. Säl hafasid naad teine teisega lori aeama.

Selle aea sees, kui naad selle wanaga lobisesid, helises äkitselt kellutene, mis sakste kambri st tõmmati. Waewalt oli wana tüdruk, kes usinaste lubas tagasi tulla, üles trepi pääle astunud, kus ta lumi walgeks, hirmu pärast oli kahwatanud ja tagasi alla fargas, külma wet tuppä wiima, ja Rinaldut hüüdis, et mõle- mad naeste rahwas, kui furnud woodi pääl wõimatamad olewa. Meie wahwa Rinaldu ei wiwinud mitte filma pilku. Rahe fargamisega oli ta ülewel kambri s, ja nägi, kuidä teine naiste rahwas teise juures töös oli, et teda minestufest saaks üles ära- tada. Tema isi watis Rinaldu pääle. Aga kuidä ehmatas Rinaldu ära, kui ta nägi et need faks naeste rahwast muud ei olnud, kui Wiolanta ja Dianora, kes praegu tema ees seisid.

Suurde filmadega waatis Wiolanta selle talupoea mehe pääle, kelle nägu temale tutaw näitis ja tundis enam ja enam hirmu. „Hää söber, kes teie ka ial wõide olla, tehke mulle seda meele hääd, ja minge meie kambri st wälja.“ „Mitte miski hinna eest ei tee ma seda!“ ütles Rinaldu. Sel samal filma pilgul, löi Dianora omad filmad lahti, ja Wiolanta hafas hirmsa häälega kifendama: „Häda! häda! tema on siin!“ kus ka Dia- nora ütles: „jah! tema ta on!“ ja langes jälle suure minestuse fisse. Usinaste fargas Rinaldu Sohwa juurde, wõttis ta käest tafakesi kinni, andis sellele tuhat korda suud ja kastis seda oma filma weega, selle kauge aea kofku saamise pärast. „Dianora“ kogeldas ta. „Dianora ärka üles! Dianora ärka üles ja waata minu pääle! wõta mind wastu ja ära lüfka mind mitte enefest ära! Halasta mo pääle! Dianora!“ — „Teie teete temale furma, teie hirmutusfega!“ ütles Wiolanta ja astus nende wahle. — „Laske mind rahu olla!“ ütles Rinaldu, „muidu lähäb mo mõistus peast ära!“ — Dianora, mo feigest hingest armastud, ärka! ärka üles!“ — Pittkame si löi naeste rahwas omad filmad lahti ja wõttis suure haledufega Rinaldu haledufest ofa; ja hafas ka suure häälega nutma ja muutsuma, kuni ta wiimaks käega Wiolanta poole näitis, et see pidi tema juurest ära faugemale

minema. Kui ta oma üle mõõdulist armastuse tundmist, Rinaldu vastu enam ei jõudnud walitseda, siis waeus ta pää tema rinna pääle. Nõnda seisis ta mõned minutid aega; Wiimaks sai ta jälle jõudu ja ütles: „Sinnetu! miks pärast sa kiusad mind taga? Miks sa ei jäta mind mo lõpmata kurwastusega üffinda? Mind surmab üksnes sinu pääle mõtlemine tõeste ära! Oh mees, minu endine kuumalt ja keigest südamest armastatud — miks sa kiusad mind taga?“

Rinaldu kumardas tema ette; Sest ta ei wõinud oma walu pärast mitte ühte sõna rääkida, waid aga üksnes muutuda. Kui ta nut oli tagasi jäänud, siis waatis ta kaua aega Dianora pääle. „Dianora, ma näen, kui suurt wiletsust ma sinu pääle olen saatnud, ma tään kül, mis sinu truu süda minu pärast on kannatanud, ja usu, et see lugu meie wahel, mind on ka meele ära heitmise sisse saatmas, sest saadid kui see asi meie wahel sündis. Siis saatis see keige heldem Jumal, kelle ette ma oma tõisist kahetsemisest ja meele parandamise lubamisest, olen wälja walanud, mind siia selle koha pääle, kus ma keigest ilmaist ära lahutud, tahan ühte auusat elu elada ja lõppetada. Mitmed nädalad olen ma juba siin saare pääl elamas ja olen rasked tööd tehes oma endiste paha tegude pääle mõttelnud, mis kui tondid mo ümber seiswad. Ma olin rõõmus oma uue eluga. Aga waata, siis juhtus see nõnda — ehk, ei juhtunud, waid selle igawese walguse saatmine oli see, et ma siia tulim selle maea sisse; Mina ei täädnud mitte et teie siin elate, ja ei oleks mitte täada saanud, kui teie teender mind ei oleks appi hüüdnud, mina kargasin treppi mööda üles ja — leidfin sind! Oh minu Dianora, eks sa seda ei ole aru saanud oma wiletsuse sees, et see on meie jälle ühendamise pärast sündinud? Dianora, kas sa mitte ei wõi mulle andeks anda, kas sinu südamekik õnis ja kallis armastus on nüüd tõeste minu eest ära põgenenud?“ — Dianora rinnad tõusid ifka kõrgemasse ja ühed ära rääkimata armastuse wood panfid tema ihu wärisema, nõnda et ta mitte ei jõudnud enese üle walitseda, waid suure häälega hüüdis: „Oh minu waene, oh minu waene! mina armastan sind weel!“ — sellega olid nende uuled teine teisega kokku langemud kus juures naad ära rääkimata õnnelikud, endid tundsid olemad. Tuhat korda tõutas Rinaldu temale nüüd et ta tahab üht pare-

mad elu hakada elama kus tema siis otjani wõib Dianora armastust enesele perida, mis läbi ta oma julgust ja tõsist kahetsemist päe päewalt wõiks kaswatada. Marta pidi nüüd oma hää teendri ka selle läbi kautama ja pidi nälja häda tundma; sest et Rinaldu Dianora juurde elama jäi. Nõnda läksid Rinaldul mõningad nädalad rahu sees edasi. Et ta aga oma õnne ja rahu põlwe kartis iga päew käest kaduwad, selle pärast wõttis ta nõuks ühes Dianoraga Hispaania maale minna.

6.

Kuida keif Rinaldu ette wõtmine teistiti läks.

Sah tõeste läks keif teisteti. Kurja tegude tule säde koormas tema südame pääl, ega kustunud mitte ära. Ühel hommikul läks ta mere randa, waatma, kas mõni laew ei oleks sinna tulnud, kellega ta oleks wõinud Malta saarele, ehk Hispaania maale purjetada, Malta saar on wahel mere sees üks suur sadam, kus keige Maailma jagude laewad wahest ankrus seiswad. — Aga kui ühtigid laewa näha ei olnud, siis läks Rinaldu pitkuti ranna äärt mööda edasi ja heitis, ühe puu alla puhkama. Säl kuulis ta põesaste seest kahinat ja wana Bronteja seisis warsti tema ees. Alma sõa riistatega kargas ta maast üles: „Mis ja sija otjid? mis ja minuft kiusad, nõnda et ja mind siin waikses maa nurgas ka ei lasse rahule jääda? Mis õigus on sul mind üles otfida?“

„Woi, woi!“ hakas wana mees rääkima, „sina oled õige nagu suureks härraks saanud ja oled need hääd teud koguni ära unustanud, mis ma sulle olen näidanud. Minul on kabe kordne õigus sind taga otfida. Esiteks, et ja Siitfilia saarelt oled ilma sõbrade täadmata ära põgenenud, ega põle mitte sõna pidanud. Luiginule oled ja kät annud, et ja tõeste lubasid neid Korfika saarele wija; Teiseks jättsid ja Astolhwu oma meistega suure häda sisse ja põgenesid isi Sirakust ära, sedawiisi ei tee jo mitte ükski mees Maa pääl!“

„Pea kinni!“ käratas Rinaldu, „ehk ma unustan ka keif, mis ja mulle oled teinud“ — „Wagusi! wagusi!“ ütles wana mees, „see sugusel wiisil ei wõi ja mitte minuga ümber käija!

mina täidan feif mis ma olen ütelnud. Sina oled minu sõpruse feltfi wastu wõtnud; Minu sõprusest oled sa palju kasu tunnud; täna tulen ma sulle seda feige suuremad sõprust näitama. Sina arwad et sa fiin täadmata ja tundmata oled ja julge wõid olla? Dh kui lühifese ette waatmisega sa oled, fina oled oma armufese juures jälle maganud? Arwad sa et sind on unustatud feigil pool luuritakse finu järele ja on palju hinda finu pää pääle jälle pakutud. Arwad sa et Itaaliamaa walitsus finu taga otfimise pärast unifeks on jäänud? Dh waene lühifese mõttega sõber! kui raskeste oled sa ennaft ja oma feltfi petnud! Täna oled sa weel prii ja wõid pääseda kui sa tahad, täna kui sa weel minu nõuu järele teed, wõid sa oma waenlaste eest põgeneda. Homen ei saa sa seda mitte, waid oled üks kadunud loom!" Teutufe wiifil hafas Rinaldu wana meest hirwitama: „Kas sa arwad et sa mind see sugufe jutuga tahad ära petta? tahad sa mind ehmatada ja mind mo ette wõetud nõust ära pöördada? Dh waene wana mees! kas sa ei tää, et mina finu nõu feif läbi tunnen ja läbi näen, mis pärast sa mind Korfika saarele soowid? Aga mo waenlaste käest ei päästa sa mind ometi mitte. Sa tahat mind kui üht masinat enese kasuts pruukida, mis läbi sa Korfika krooni oma päha tahad panna, ja fiis mind kõrwale lükkada; See on fo pää mure ja selle pärast otfid sa mind taga!"

Wagufe wiifiga, ilma pahandufeta, kuulas wanamees feif seda näägutamist. „Sa tahad mind kül enesest ära ehmatada, aga tulewik saab sind ometi õppetama, kui truu sõber ma sulle olen olnud. Si taha sa minu nõuu mitte wastu wõtta; Siis pean ma finu, ühe ära kadunut looma pärast leinama ja kaepust tegema; Aga ometi ei ütle ma wiimaks mitte enam sulle, mil kombel sa pääseda wõid. Rinaldo weel ma ütlen ja wannun sulle, jätta täna see saar minuga ühes tükis maha ja lähme ära; Sest finu püüdjad on juba igal pool platsis; Täna wõin ma sind weel päästa. Rinaldu! kas tahad?" „Si mitte!" andis Rinaldu lühedelt wastust. „Rinaldu! finu armastufe pärast Dianora wastu ja maha jäetud waese Rosalie pärast ja sest et finust weel üks mees wõib saada, ütlen ma sulle omas juures sõpruses, tule minu järele, et ma sind ja Dianorat wõin päästa, kui sa aga tahad!" „Sina teed mull eselle pääle käimifega suurt

waewa, aga sa minu nõu juba tääd; selle pärast jäta mind rahule!" ütles Rinaldu.

Kui wana mees mitmel wiisil teda oli meelitanud, seda kohta maha jätta, aga Rinaldu ometi teda mitte kuulda ei wõtnud, ütles ta: „Hää kül! nüüd olen ma teinud, mis ma olen wõinud, ja sina oled oma truu sõbra nõuu ära põlganud. Sumal trööstigu sind kui so kahetsimine iljaks on jäänud!“ Palawa filmaweega ja suure südame ahastusega jättis wana mees seda kivi kõwa meest maha. Rinaldu tõtas usinaste oma elu tupp ja andis Dianorale keif seda lugu täada. Aga Dianora ahastus oli rääkimata suur, et Rinaldu mitte oma truu sõbra nõuu kuulda ei wõtnud. Rinaldu aga naeris teise kurnastuse üle, et tal kül enesel üks julge südame tunistus puudus. Warfi wõttis ta omad sõa riistad ja muretšes püsfi ja isi enesele moona, ja luuris nüüd hoolega iga pääle tulejad, kuni ta ühe sügawa sala koopa leidis ja sinna sisse läks. See koobas oli weel kaugemal saare pääl, kui see koht, kus ta tänini elas. Sääl ligidal leidis ta ka ühe ilusa maeakese, selle sarnast ta enne ei olnud näinud. Üks tüdruk, kes säääl aedas tööd tegi, ütles temale et üks wanadlane härra oma tütreaga, kaua aega säääl juba elawa. Tema nime ei täädnud ta mitte, selle pärast ei teinud ta Rinalduga pitkemat juttu, waid läks oma teed. Esimene ahastuse päewa hommiku jõudis kätte. Dianora oli mure ja kurnastuse pärast haigeks jäänud Rinaldu otsis oma südamele rahu, aga ei leidnud mitte, waid iga filma pill läks temal rahutumaks. Hoolega waatis ta oma wiisi järele, kas mitte mõni laew ei peaks Hispaania maale purjetama.

Kui ta ühel päewal sadama lähedal põesaste sees käis, kuulis ta ühte kahinad, kargas usinaste wälja ja nägi suure hirmuga et mererand Sardinia soldatidest kihises ja kubises, kes nüüd korruga hakasid saare poole edasi marsima. Hurda usinusega jooksis Rinaldu nüüd maeasse ja hüüdis Dianoral ja jutustas lühedelt ja oli kui tuule hoog jälle kadunud ja oma koopa sisse põgenemas. Aga kui ta sinna ligi sai, nägi ta hirmuga et keif teeraad soldatid täis olid. Nüüd pööris ta ümber ja tahtis tagasi põgeneda; Warfi nägi ta et tema ja Dianora elu maea jo soldatidest oli sisse piirdud. Sala päält pööris ta jälle ümber selle maea poole kus tüdruk aedas tööl oli olnud.

Wärawad ja uksed seisid lahti. Kui ta treppi mööda üles jooksis, kargas ta ühte kambrisse, aga korraga seisis Prints Kotsella oma tütre Aureliaga, keda Rinaldu Baroni proua seisusest oli lahti päästnud — tema ees. „Oh mo Prints, päästke! päästke!“ hüüdis ta põlwili nende jälge ees maas, ja kadus ta wiimne hääle õhk. „Sunnetu loom! kas sa siin selle tühja saare pääl weel meid taga kiusad?“ ütles prints. Aurelia läks kui meelest nõdraks, jooksis afne pääle waatma ja hirmu pärast jäi ta hääle finni, kui ta nägi et soldatid maea hoowi tungisid. „Oh mo Jumal! mis see peaks tähendama?“ ütles ta hirmuga, „Kuninga meiste tropid?“ — „Häda mulle! minu elu on nüüd lõpnud!“ kisendas Rinaldu, „mina põlgasin oma sõbra nõuu ära! nüüd on keif hiljaks jäänud.“ Warfi tungis wägi sisse ja üks musta munga kuega mees ütles: „Siin ta on! See on Rinaldu; wõtke teda finni!“ Tema surmaja, see musta kuu mees, seisis tema ees. „Kas sa oled Rinaldini?“ küsis ohwitseer. „Jah, mina olen see!“ oli wastus. Sel samal filma pilgul, tungis aga wana Bronteja soldatide tropist läbi. „Et sa sellega minu sõprust tundma õpid“ ütles ta, „olen ma siin: pääsemist sul enam ei ole, selle pärast mine nüüd hää meelega surma!“ Sellega pistis ta tolhi Rinaldu rindu, et ta maha langes. — „Ma — tänan — sind!“ olid tema wiimsed sõnad. — Selle pääle pööris ta selle musta mehe poole ja ütles: „sinu wiimne tunnikene on lõõnud! mina olen kadunud ja warjaja Dianora, aga ka sina ei pääse! mina palun, wiige mind Messinasse,“ ütles ta weel Ohwitseerile, „mina olen würstlikust sugust ja kuninga õigused on mul ees!“ Nähtawalt ehmatas must mees oma luie ja kontega kokku. — Teist korda läks üks lahti ja Dianora kargas lahtiste juustega ja meele ära heitmisega sisse ja langes suure walu pärast maas oleja Rinaldu keha pääle. Tema walu ja kaebamine, tahtis ka teiste südamed lõhki aeada. Mitu tuhat korda andis ta selle ilusa, aga kardetawa mehe kahwatanud palgedele palawa filma weega suud ja hüüdis teda nime pärast. Ja imeline asi! see surnuks arwatud Rinaldu löi weel filmad lahti, waatis naeruliku heldusega tema pääle ja panni jälle omad filmad finni. Aga hing tulli kord korralt ikka enam tema sisse. „Tema elab! Tema elab!“ hüüdis Dianora kui jampsia, naeruga. „Appi! appi! ta elab!“ See asi panni Ohwit-

feeri südame sees wärisema, nõnda et ta Rinaldu werise koha kõrwas nutja, õrnaste lastis kaugeemale wija ja selle musta mehe lastis ta ahelasse panna.

Reik see wägi hakas nüüd sadama poole liikuma, ja enne kui üks tund oli mööda läinud, läks laew ühes oma kalli sagiga Siitsilia saare põhja poole külgi; Aga Dianora pidi se sama sar-natse minestuse sees edasi kantud saama.

7.

Kuida Rinaldu lastis korda imelikul wiisil päästetud sai.

Shtu selge kuu paistuse al jõudis kamandaja Ohwitfeer Siitsilia saare ligi, kus ta wälja astus. Wana mees seisis isieneses, otse kui tum waguji; Rinaldul oli kange palawik ja seisis kui furnu maas; ilma kellegist aru saamata. Sääl tuli üks Siitsilia laew ühe kamandaja juhutamise al, selle lippusid õõ pimedusel mitte ei wõinud ära tunda. Suure usinusega jõudis ta ligidale. Üks suuretüki paak teretas tüürmani, kui ta seda kuninga laewa nime pärast oli hüüdnud, ja panni mõned püsti seisjad soldatid pitkale maha. Seltsamal filma pilgul kisedas keik rahwas: „Sõa riistade juurde, sõa riistade juurde! See on Tunisi maa mere rööwlide laew!“

Üks hirmus möllamine ja wõitlemine hakas pääle ja enne kui üks weerand tundi oli mööda läinud, siis hingas Ohwitfeer feige madruste ja soldatidega sügawas mere põhjas igawest surma und. Kintiu ja Ludowiku, olid ühe hulga Korsika saare julge meistega ühte nõusse heitnud ja seda Rinaldu päästmise tööd korda saatnud. Wana Bronteja hakas oma sõbrate kaela ümber tänuga kinni ja Rinaldu haawast loodeti usin paranemine, sest et see kopsu ja südame sisse mitte ei ulatanud. Warji purjutasid naad laewaga Lampadosa saarele ja pannid teda sinna ankrusse. See saar oli üks sigitaw ja hää, sest et säääl enam inimesi ei elanud kui üks ainufene wana mees, nimega Onorio, kes ennast sinna mere rööwlide eest, oma wana päewade sees elama oli ajutanud. Selle wana mehe maeasse sai haige Rinaldu wiitud. Kui nüüd see laew enam oma kodu tagasi ei läinud, siis arwati teda mere põhja waeunud, ehk mere rööwlide kätte langenud

olewad. Kui Siitsiliasse see täädus toodi, et Rinaldu laewa pääl surnud maas olnud, siis sai tema pää eest lubatud hind käsu toojadele wälja maksetud ja arwati nüüd kindlaste, et see hirmus rööwel on nüüd omad elu päewad ometi lõpetanud; Aga ometi ei olnud see mitte nõnda.

Dnorio suure hoole kandmisega, hakas Rinaldo paranema. Ja kui ta wiimaks koguni terve oli, astus ühel päewal wana Bronteja fisse. Kui suur nende rööm teine teise kaelas oli, seda ei jõua minu sulg mitte kirjutada. Wana mees tõi Rinaldule palju uusi täädmiisi juurde. „Kus on Dianora?“ oli Rinaldu esimene küsimene. „Mina ei tää seda mitte!“ wastus teine, „Pantaleria saarelt on ta kül ära läinud! — Kintiu ja Luiginu aeawad oma rööwli tööd hirmsaste edasi. Mustad kohtu mõistjad on wahest keif juba üles oma kohtade päält peletud; Aga fiiski teewad naad siin ja säääl weel oma salajaid tegusid. Mina olen kaupmeheks heitnud ja angeldan mere pääl. Ka minu laewast on üks Siitsilia laew nii suurt walu saanud et mitu päewa peab ennast parandama.“ Bronteja kutsus teda enesega laewa pääle ja hommiku koibu aeg jätsid naad wana Dnoriat Zumalaga ja läksid oma teed. „Minu, ühe õnnetuma, õnistus ja tänu hingab weel sinu pääl, kui ja külma huaa rünga al puhkad“ ütles Rinaldu, suure lahkumise waluga, oma põetaja wastu. Kui päew tõusis siis paistis Lampadosa saar mere poolt kui üks pisuke märgifene nende silmi. Laew läks waikselt edasi; Mitme saare al sai kinni peetud; siin wäham ja säääl enam nädalid, nõnda kuidas Bronteja aead tarwitafid.

Üks kord, kui naad Lõune poolse Siitsilia sadama ligi olid saamas, pööris tuul korraga ümber. „Torm tõuseb!“ hüüdis üks paadi mees, ja keif laewa mehed tõtasid laewa päästma. Laew sai märust fina tänna wintfutud, kuni wiimaks ära purus- tud; Mõned mehed said surma ja mõned, kelle seas Rinaldu oli said laewa tükkide pääle. Üks palk, kelle ümber Rinaldu oli jõlega kinni saanud, wiskas laenete abiga ennast ühes Rinalduga ühe saare randa wälja, kust kalamehed teda leidfid. Kui naad tema sees elu tundfid, wiisid naad teda ühe oma maeakese fisse. Säääl samas andfid naad temale süüa ja juua, nõnda et ta warfi kofus. „Kus ma nüüd olen?“ küsis ta usinaste. „Al- ludi saare pääl, mis Lipari saare päralt on?“ ütlesid teised ja

küüfid: „kust ja kes teie olete.“ „Üks õnnetu inimine, kelle käest mere torm keif waranduse on ära riisunud. Üks kord olin ma Genaus rikas kaupmees, aga nüüd olen ma üks waene kerjaja!“ ütles Rinaldu. — Galastaja südamega kalamees, uskus seda ja wiis teda oma paadiga teise saare pääle ja andis nõuu, et ta Berardi floostri mungade käest lähaks andid paluma. Nõnda see ka sündis! — Lipari saarele wälja astudes läks ta oma häda pärast ühe kiriku sisse. Üks pitt südamelik palwe oli teda wäga finnitanud. „Nüüd Bernhardi mungade juurde“ mõteldes, astus ta kirikust wälja. Üks naeste rahwas, loor filmade ees, astus tema wastu, hakas kishendama ja langes tema kõrwa maha. Rinaldu kumardas maha ja wõttis tema loori filmade eest ära: „Dianora! Dianora!“ hüüdis ta, kui röömuft joobnud ja lähemal minutil leidis see õnnetu paar ennaft jälle teine teise kaenlas. — Dianora oli ka waewa wiisil selle saare pääle jõudnud, kus ta oma rahutuma kurwa südamele tahtis rahu ja röömu palwe läbi otstida. Suure usinusega wiis ta Rinaldut jälle oma korterisse. Üks filma pill jättis teda ütsinda ja tuli siis, üks poole aastane ilus poisikene kae pääl, jälle tagasi, seda suure haleda nuutsumisega, oma armastaja kätte pakkudes ütles ta: „Siin on sinu ja minu laps!“

„Mo laps! mo laps!“ hõiskas see õnnetu Rinaldu röömu pärast. „Oh ja keige heldem ja armulifem Issand ja Jumal! Sina ei wiska mind mitte weel oma pale eest ära; Sina oled minu õhkamised ja palwed kuulnud ja wastu wõtnud; Sina ei taha mitte mo patude pärast mo pääle kohut mõista, waid tahad mind weel mo suure patu koorma alt oma helduse ja halastuse sisse üles tõsta. Warfi olid naad selle naeruliku lapssega ja Dianoraga teine teise kaenlas. „Nüüd olen ma õnnelik oh mo truu süda! lähame nüüd ära usinaste, kaugele kus ühegi inimese film meid ei näe, et meie sääl Jumalale wõime tänu anda ja armastuses elada!“ ütles Rinaldu nutuga. Dianora jutustas nüüd temale, kuidas Biolanta Siitsilia saarele on läinud, wäetima lapssele nuretsema mis tarwis. Üks nõuu teise järele sai nüüd peetud ja mõlemad lootfid, et naad tõeste ühte warjulise kohta kokku elama saawad. Nõnda, waitfel wiisil läksid neil mõned hääd päewad mööda. Ühel hommikul tõusis Rinaldu üles ja astus woodi ette, kus see lapsukene Dianora rinna

juures magas, ja hüüdis rõõmuga: „Oh kui õnnelik mina nüüd olen!“ — „Oled sa tõeste õnnelik?“ hüüdis üks jäme hääl, nende mõlemade selja taga. Suure ehmatusega pööris Rinaldu ja tema armuke enne ümber. See igavene leppimata waenlane Korjika saare kaptein, üle pää musta kuue sees, seis nende ees ja naeris. „Kas sa tunned mind?“ küsis ta hooplemisega. „Nõnda kuidas sina mind tunned, tunnen ka mina sind!“ vastas Rinaldu. „Mis sa tahad? kas so wiha mitte ära üks kord ei jahtu; et sa ikka mo kontsade pääl kõnnid? Tagane ometi Saadan jäta meid meie rõõmu sisse ja seda ilma süüta inglifest rahule.“ „Mina käin oma ülemate käsu pääle sinu järele — et sa meie wõlglane oled, seda pead sa ometi meelde tuletama!“ „Haa, kõlwatu, arwad sa et so minu taga kiusamine ilma otsata on? Awawad sinu seltsilised sinu läbi minuga kergeste walmis saavad? siis teie eksite!“ Ja ühe silma pilguga tõmbas Rinaldu kaks püstooli warna otsast ja rutas wälja; Dianora läks magaja lapsuga teisele poole kõrwale. „Nüüd pois!“ käratas Rinaldu suure wihaga, „nüüd on so wiimne tund lõõnud!“ Ehmatades tundis Kaptein nüüd korraga, et ta Rinaldu meele walla al seis, ja katkus ennast nii palju wabandada kui ta wäha wõis ja hakas rääkima: „Ma olen sulle üttelnud, et ma mitte ijenesest sia ei ole tulnud, waid oma ülemate käsu pääle. Sina olid üks kord suure meeleline minu wastu ja kinkisid ometi mulle mo elu, otse nõnda teen ka mina täna sinuga, aga mis sa annad mulle kui ma suu kinni pean?“ „Haa! karmantsikas! tahad sa oma walega mind seda kergemini oma wõrgu sisse wõtta? Ei koerakene! sel korral ei saa sa mitte nii kergeste oma pettusega walmis. Sina oled mind, ühte rõõwelt mo warju paigast üles otsinud, kus ma, Jumal on mo tunistaja, oma endist elu ära wannun. Ja ilma asjata ei ole sa sija ka mitte Rinaldut tulnud otsima ja wälja hüüdma. See kuul mis siin sinu pää aeu saab purustama, saab maailmale üks hää tegia olema, mis Jumala kohut minu käe läbi saab korda saatma. Mina tapan sinu et ma mo armukest ja ennast wõin päästa, Jumal olgu sinu hingele armuline!“ — „Rinaldu! — pea! Jumala pärast! weel üks sõna!“ — hüüdis Surma hirmus kahwatanud kaptein. „Mitte, sinu wiimne silma pilk on käes!“ kirjendas Rinaldu, otse kui poolemeelne.

„Paluda tahan! paluda tahan! ära tapa mind mitte Jumala palumise sees!“ kisedas see salalik põlvede päale langenud surmu karwalise näuga kaptein. Rinaldu waatis üfši filmi tema päale ja laskis ilma tahtmata oma käe maha waeuda; Sest ta oli ifi tunnud et Jumala palumine rasfel tunnil südant kergitab. Kapteini kisedamine maea ees oli aga ühe teise asja pärast olnud, sest tema hääle päale kuuldi ligidal rahwa rääkimist: „sääl ta on!“ ja warši tulid naad ühe Dhwitseeri järele sinna ligidale. „Haa fiin ta on, wõtke ta finni!“ hüüdis Dhwitseer, ja näitis käega maas seisja kapteini päale. „Jumal olgu tänatud!“ ütles see maas oleja kurjategia, „Teie olete minu päästja! minu elu oli kadumas, sest see oli selle mehe mele walla al kes oma elu päästmiseks mind tahtis tappa!“ — „Mis see tähendab?“ küsis Dhwitseer. — „Seda wõtke finni, kui teie auu ja kiitust ja hääd palka tahate saada“ ütles kaptein, „see on — Rinaldini!“ — „Mis?“ küsis Dhwitseer kahtlaselt. „Häbemata inimene!“ kätatas Rinaldu, „tahad ja oma eimest teenitud nuhtlust nüüd selle walega wähandada?“ — Sääl kargas Dianora waele; Auu paklikul aga ka kõrgel wiisil pööris ta Dhwitseeri poole ja ütles: „See härra on minu abikaasa! Kuberneer tunneb mind ja täab, et mina Grahw Martagno proua olen; See wilets sääl on Rinaldu“ ja näitis kapteini päale sõrmega. „Signora!“ arwas Dhwitseer, „meie tunneme seda musta, häbemata kurjategiat küllalt, kellele ta kuri töö mitte tasumata ei wõi jääda; Teie saate ometi sellega rahul olema, kui ma teie Grahwi härrat palun enesega Kuberneeri juurde selle saadana Rinaldu üle tunistust andma!“ — Dianora kumardas pääga rahulikult ja ütles naerutades Rinaldu wastu: „Mine siis rahuga mo armukene!“ — Rinaldu hakas röömuga tema kaela ümber, et ta kül sel filma pilgul ei täädnud, kuidas tema käsi kuberneere ees saab käima. Kaptein sai aga filma pilk finni seutud ja oma teed wiitud.

Kui Dhwitseer Kuberneeri juurde tulli (tema oli enne kapteini wahi alla pannud), leidis ta Dianora juba sääl ees olemast. Kuberneer jättis kapteini wahi alla ja himustas et selle ilusa naesterahwa abi kaasa saaks ette toodud. Rinaldu astus sisse ja hakas wärisema: Sest prints della Kotsella oli see Kuberneer, kes praegu tema ees seisis. Ühe sõbraliku röömuga ja terwise

soovimisega lahkus ta Dianorast ära, kes juure hää meelega kambrist wälja läks, kus Kuberneer ja Rinaldu kahekesi sisse jäid. „Mo prints!“ ütles Rinaldu hirmuga. — „Mees! ka siin pean ma sind jälle nägema, ja sinu õnnetus pidi sind nüüd minu kohtumõistmise alla saatma. Kas sa tääd mis paras aeg mul nüüd on sinuga teha, mis ma tahan?“

„Oh mo prints! minu õnnetus Sumala käsi saatis mind siia, mo naist ja last leidma. Olge armuline, nõnda kuidagi teie ikka olete olnud.“ Mõttede sees, käis prints tuba mööda edasi ja tagasi. Wõitlemised, kohtu mõistuse ehk tänu pärast Rinaldu wastu seijid tema südames. Kõsides waatsid Rinaldu filmad tema uulede pääle. Wiimaks astus ta tema juurde ja ütles: „Üks ainus hää on mul, mis ma sulle wõin teha, et ma sinu põgenemise teed kinni ei panne!“ — „Oh mo prints, kui suur heldus!“ ütles Rinaldu kartusega. „Üks Inglismaa laew seisab sadamas purjudes; Sellega wõid sa weerand tunni pärast põgeneda“ ütles kuberneer. „Säh siin on sul 1000 tufatid, kellega sa ennaft wõid amitada häda aéal.“ — „Aga Dianora?“ küsis Rinaldu nukralt. „Tema peab siia jääma!“ ütles kuberneer! „Aga kas ta pärast tohib minu järele tulla?“ — „Wõib ka olla!“ ütles kuberneer. „Nüüd ära enam kardada! Mõne minuti pärast ei ole mina enam sinu õnnetuma üle üks kohtu härra, waid ma jätan oma kohust sinu wastu täitmata. Laewa kaptein tääd ka sinu tulemist, ja on walmis sind wastu wõtma; Siis mine usinaste!“ — „Oh minu armas naene ja laps, mo armas laps!“ hüüdis Rinaldu, ja palawad wee pisarad jooksid mööda palgid sorinal maha. „Alles olen ma teid kätte leidnud, ja pean nüüd jälle kautama. Oh minu kallis prints, kui teil halastus on, siis ärge surmake minu õnne mitte koguni ära! muretsege selle eest et minu armukene, pea minu järele tuleb!“ — „Rutta! rutta!“ ütles prints ja wiskas temale ühe laia määntle ümber, ning tõukas teda tagant uksest wälja. Siinene täadmata tormas see õnnetu nüüd edasi sadama poole. Waewalt oli ta ales laewa pääle jõudnud, siis hakas see ka minema, esiti Malta saarele ja siis Kreeka maale ja weikse Afiasse. Ruttu ja ruttu saatis laenetaja meri laewa edasi, mis läbi need armastajad ikka kaugemale teine teisest said lahunud.

Rinaldu elsituse tee Orientis ja kangel maal elamine.

Rinaldu tee fond wiis teda nüüd Orienti. Siin nägi ta linnasid palju; nõnda samuti ka inimesi kellest monded tema endised waenlased ja teised sõbrad olid. Raks korda juhtus ta oma truu sõbra, wana Brontejaga kokku. Aga see aasta mis ta hommiku maal elas, südas üht suurt igatsamise tuld, tema südames, oma armsa Dianora ja armsa poea järele. Wana mehe käest sai ta keif asjad ürikese aeaga täada kuidas nende käsi käis. Aga wiimaks ei annud ta temale enam midagid täada, kas naene ja laps elus, wõi surmas on; Selle pärast wõttis ta kindlat nõuu, Siitsilia saarele ühe laewaga purjetada. Esimese päewaga kui ta Siitsilia saarele oli jõudnud, wõttis teda warssi üks paater rohke armu andega ja sõbraliku lühikese jutuga vastu, kes teda ka tundis. See oli endine Baron Denongo Sifetäer, kelle juures ta seda ilust Laurat (kellest lugeja juba selle raamatu esimese jau sees täab) armastama hakas ja teda pettis, nõnda et see õnnetu ära kloostriisse elama läks. Kui naad weel pitkemalt paatriga rääkisid, siis tullid joobnud matrused ühest trahterist wälja kes teda tundsid ja suure häälega teda wälja kuulutasid, nõnda et asi ka politsei kõrwa ulatas. Paater, Amaro sai aga weel waewalt temaga kloostriisse põgeneda, kus ta temale munga riided selga panni ja laskis teda ühest tagumisest wärawast wälja.

Nõnda edasi hullkudes jõudis ta ühte trahterisse, kus hull tema endisid selfilisi istusid jo praegu jutustasid, et Rintiu nende päämees nüüd olewa. Tema andis neile ühe kalli sõrmukse, selle käsuga et naad seda Rintiule, tema wana sõbra käest, wiivad. Säält läks ta jälle edasi ühte kloostri kirikusse ja nägi sääl ühe Jumala paluja, keda ta tundis, et see Laura oli kes nüüd Oberst Lentiniga abielus elas. Laure ei tunnud teda munga kuue pärast mitte ja kutsus teda enese juurde sisse lossi pääle.

Tema mees oli rööwlide vastu wõitlemises, nende kätte wangi langenud ja Rintiu, rööwlide päilik, nõudwa tema käest lahti päästmise hinnaks 3000 Dukatid. Grahwi proual ei olnud

mitte nii palju raha ja oli suure häda fees. Rinaldu, kellel ta endisi wiisi järele ikka helde süda oli, päästis selle ülema wangist lahti ja andis ennast tunda. Aga Dianorast ega oma poeast ei saanud ta veel vähematti täadust. See tegi teda väga rahutumaks. Mõne päewa pärast, kõlas aga kõne igal pool: „Rinaldu, see hirmus rööwel luurib, Siitsilia saare pääl jälle keik kohad läbi!“ Tema sõber wana Wronteja, oli ka sest asjast kuulnud, kus ta teda siis üles otsis ja ühe kindla ja julge lossi pääle wiis. Siin samas nägi ta, et tema endine sõber Olimpia selle nime al nüüd: (Grahw Bentimiglia proua) palju walfst rahasti laskis teha ja et Wana Wronteja ka ühes nõus seda tegi. Walfst raha tegiate seas leidis ta ka ühe maa aluse wõlwi al, oma wana truu sõbra Meeru, kes tema löödud troppist oli üle jäänud. Teist korda, ei wõinud ta Siitsilia saarel jälle julge olla; Selle pärast astus ta laewa pääle ja läks Sardinia ja Ragliari saarele. Siin leidis ta et hulk Korsika saare päästjaid salaja ühes nõus olid ja et see asi weel mitte walmis ei olnud ja sai ka aru, et prints Nikanor kes selle wõitleja meiste cest wedaja, keegi muu ei olnud, kui tema wana sõber Wronteja. Siin sai ta ka wana mehe salajad ette näitmised jälle näha ja põgenes teist korda tema cest ära.

Sardinia saarel ümber hulkudes, astus ta jälle rööwlide pää mehets; aga kui pitkalt see ammet ulatas, päewaks, nädaliks, kuuks ehk aastaks, seda ei täadnud ta ifigi armada. Selle nõuu sees juhtus ta ühe lossi pääl. Säääl sai ta Markwis Realist auufaste kui wõeras wastu wõetud; Sest ta nimetas ennast, Grahw Martliani Beltlinist. Ka siin tuli kentsaks lugu ette.

Markwisil olid naeste rahwad wõerusel. Söögi laua juures tulid mitmed jutud ette, kus ka Rinaldust ja tema waprast meelest ja waimust räägiti. Wiimaks rääkisid naesed sesi, kuidas Rinaldu ka peaks päält wälja nägema ja kuidas ta elu wiisid õige peaksid olema, kui ta teiste seas istuks. Nende seas oli aga see targa waimuga Driana Rinaldu ligim laua naaber, kes keige targemini rääkis. Kui nende waidlemine keige suuremaks tõusis, siis kargas Rinaldu üles ja ütles: „Auustatud sõbrad ja lauas istujad naabrid, selle tüülile wõime meie ruttu otfa pääle teha!“ — „Kuidas nõnda?“ hüüdsid keik suure igatsemisega.

„Kas teie tahate meid Rinaldu seltsi wija, Grahwi härra?“ hirwitas Driana. „Seda ei ole mul mitte tarwis, armas paluja“ wastas Rinaldu, tema käele suud andis, „sest teie olete jo keif see tänane õhtu temaga ühes seltsis laua ümber istunud; Mina olen Rinaldini!“ — See ehmatas tegi keif kuuljaid, kurdiks jalutumaks, pimedaks ja keeletumaks, nõnda et see hirmus rööwel ilma kellegi finni wõtmata suure tänuga oma teed läks. Terwe aasta räägiti sest Rinaldu teust kuni see wiimne tüf weel temast ette tuli, kus ta oma raskest ja waewalisest elust lahti pääsis.

9.

W i i m n e p ä ä t ü k.

Rinaldu õnnest ja kurwast surmast.

Ühe juhtumise kombel sai Rinaldu kuulda, kuidas kaks rööwel rääkisid, (kes mitte tema seltsist ei olnud) kuidas nemad isi oma käe pääl tahta seda ammetid edasi aeada. Üks Baron Moniermi sõitwa teisel päewal oma tütreaga metfast läbi, keda nemad tahtwad ära riisuda kes oma tüttart tahtwa Markwisi juurde wija. See oli üks kange wesi Rinaldu weskale. Silma pilk oli temal nõuu peetud. Teisel päewal oli Dientsus laot. Wana Baroni proua oli oma ilusa tütre Erminiga sinna tulnud ja Rinaldu oli Baron Dstjala Rooma linnast, tuntud ja istus nende seltsi lõuna söögi lauale. Juba oli õhtu kätte jõudnud; Rinaldu oli omad mehed metsa luurimise pääle saadnud ja kutsis isi tõlla hobusid. Kui naad selle kardetawa koha pääle said, kargasid warsti rööwled wälja. Üks, kaks, kolm, oli Rinaldu ühte juba maha lastnud ja teised põgenesid metsa. Nüüd oli ta nende naeste rahwaste päästja. Selle pärast sai ta nüüd suure auuga Baron Moniermist tema lossi pääle wastu wõetud, kus tema mitmed päewad wiibis. Selle aea sees olid tema mehed, ilma tema tagasi tulemise ootmata, ühe hulga, Kuberneeri raha ära rööwinud. Rinaldu sai seda warsti kuulda, et tema mehed, pärast seda riisumist, said osast maha löödud ja osast wangi wiitud. Pärast tahtis Markwis Reali ka meie wahwat Rinaldut finni wõtta; Aga Baron, kelle prouat ja tüttart Rinaldu wiimaks oli päästnud, ütles: „Markwis, teie ei tee mulle ühtigid

hääb meelt et teie selle härrale häda teete, tema peris nime nimetada. Mina olen tema wõlgnik, et ta minu omaksed on päästnud.“ — „Mul on weel üks päästmise tee, kui ma aknest üks pauk wälja lasen, siis on loss keif minu mehi metfast täis tulnud. Ma wõin isi weel Markwiisi elu päästa, kui ma tahan.“ Selsamal filma pilgul andis üks teender täada et aedas mitmed mehed näha on. „Waadake, kuidas minu mehed kohe walmis on?“ ütles Rinaldu naerdes, „minge aga nüüd, ja katsuge kuidas terve nahaga pääsete!“ „Teie näete härra,“ ütles Baron Markwiisi poole pöördes, „mis suurt õnnetust olete teie minu fugu ja isienese päale toonud. Ma palun, üttele nüüd üks sõna, et sa lubad oma suu kinni pidada ja waguši ära lähate, siis päästate teie ennast ja meid sest piinast.“ Rinaldu oli akne lahti teinud ja hoidis laetud püstooli winnas, ots wäljas pool: „Kas ma pean lastma?“ küsis ta usinaste. „Ei! ei!“ palusid keif suure ahastusega ühest suust. — „Mina annan oma auu sõna, et ma suu kinni pean, kui see härra (näitis käega Rinaldu poole) mitte mind ja mo warandust oma wiha alla ei tõmba!“ „Siin on minu käsi ja mo sõna!“ ütles Rinaldu, oma püstooli taskusse pistes. Warši kuuldi metfast püsši paukumist; üks teender ütles, et Dragunid lossi hakkawad ümber piirama. „Minge usinaste!“ ütles wana Baron Markwiisi wastu, wöttis Rinaldu käe kõrwa ja wiis ühe sügawa kõrwalise lossi keldrisse, kus ta julgeste wõis warjul olla.

Wäga igawad olid Rinaldul tunnid sääl elada. Kui suur mürin oli wäitfeks jänud, hakas ta sääl ümber kauda teed otsima ja nõnda sai ta ühte kabelisse, kus üks wana pleekinud pääga naeste rahwas palwet tegi. See panni teda mõtlema. Warši tulli aga wana Baron ja wiis oma sõbra ära. Rinaldu küsimise päale, „kes see wana naeste rahwas on?“ andis ta wastust: „see on minu õde Jsolta, kes ennaft kloostriisse on elama annud. Temma sai“ ütles ta, „ühe printfiga sõbraks ja uskus keif ta juttu, aga langes suure õnnetuse sisse. Meie wend otjis ema käsu päale kül seda petjat üles; Aga ilma asjata olid keif palumised ja ahwardamised. Wimaiks läksid naad tuelli päale. Prints pistis meie wenna läbi ja meie ema surri selle suure mure kätte ära. Mina jätsin oma koha maha ja asusin sija elama, ja wõtfin ka oma õe ligi, kes sest tunnist saadik mind enam maha

ei jäta!“ — „Ja see laps?“ küsis Rinaldu liigutud südamega selle ilma isata lapse päale mõtteides. — „See sai maal üles kasvatatud; pärast kadus see poisitene ära ja ükski ei tää tema elu aset täna päewani!“ Wiimaks lahkus Baron omast salaja sõbrast ära.

Kui teine hommiku kätte jõudis ja keif Jumala loodus hommikust kaste õhku maitfis, siis seisis Rinaldu sügawa mõtete sees, akne pääl ja perli karwalised heledad pisarad weeresid walustaste tema kahwatanud palgid mööda maha.

„Oh Issand, kui ära arwamata on sinu teed ja täadmata sinu salaja tahtmised! Nii sagedaste oled sa mind mitmest walust ja hädast päästnud, kus surm mo keige parem sõber oleks olnud; kuhu pean ma minema? ja mil aal saab mo rahutu ahastatud süda haua rünga al rahu ja tröösti leidma?“ Nõnda kaebas ta suure haledusega, isieneses. Sääl tundis ta üht kät oma öla pääl olewat: „Ära kaeba mitte! Issand saab sind õige märgi juurde pea saatma, mis ta sulle on walmistanud“ ütles üks hääl tema selja taga. See oli Isolta, selle Baroni wanna öde. Warsti aeasid naad ühte wainuliku juttu. Selle wana naese sõnad olid nii wägewad, tõsised ja armulised, et Rinaldu mitte oma silma wet enam keelda ei jõudnud. „Wõerakene!“ hafas see wana naeste rahwas jälle rääkima, „kaua aea eest ei ole ma üht see sugust nägu näinud, mis minu haige haawatud südamele nii hää oleks, kui sinu nägu ja südame tunistus. Oh mul oli ka üks poeg, nüüd wõiks ta sinu wanadus olla; Aga teda kisti minu ema rinnast ära; Oh et ma teda weel üks kord elu sees wõiksin näha saada, üks ainukene kord, weel enne minu surma!“ Suure südame haledusega wöttis Rinaldu tema kae oma peusse ja püüdis teda trööstida. Ühe korraga hafas see naeste rahwas wäga wärisema. Rinaldu pidas teda kõwasti kinni ja waatis üksisilmi tema filmade sisse. „Kust saadik kannad sa seda märki oma kae pääl?“ küsis teine. „Sest saadik kui ma wäha mäletan!“ wastas Rinaldu. „Oh, ka minu lapsel oli nii sugune märk!“ ütles see kurwastatud ema, „otse nõnda, parema kae, ja pahema põlwe pääl!“ — „Pahema põlwe pääl?“ hüüdis Rinaldu wärisemisega, „mis teie ütlete, pahema põlwe pääl? Oh mo Jumal! minul on pahema põlwe pääl ka üks nii sugune märk!“ — „Sinul? — kas sa tunned oma ema?“ — „Ei!“

wastas Rinaldu ufinaste; „Üks talupoea naene oli see Dstiaslas!“
— „Minu laps! minu laps!“ hüüdis Ffolta suure rõõmuga.
„Minu laps! minu laps!“ ja langes Rinaldu rinna pääle. Wana Baron astus ka sinna juurde, kuulis seda imeliku leidmist, kus ema ja poeg teine teisega koos olid, ega wõinud tema oma ehmatusel ja rõõmu pärast mitte ühte sõna rääkida. Raua aega waatis ta sääl juures, aga nende ühest ära lahutamine oli nüüd kogune wõimata, ka losfi pääle ei wõinud ta neid mitte elama jätta; Selle pärast wõttis ta nõuu neid oma warandusega, Kanarika saarele saata, kus naad oma elu päewad rahuga wõiksid lõppetada. Nõnda oli Rinaldu süda üks kord oma ema leidmisega rahulisemaks jäänud; Aga weel mitte igawese rahu sadamasse saanud.

Nõnda õnnelik, kui Rinaldu nüüd oma ema leidmise üle oli, nõnda õnnetu oli ta ka, et Dianora ja tema poeg temal weel täadmata olid, ja et ta nüüd pidi jälle, ja igaweste neist ära lahkuma. Kui Ffolta temale ütles, et naad enne Malta saarele püha pildide kumardamisele lähawad, siis tegi see temale ometi pisut rõõmu; Sest ta arwas, et ta sääl Siitfilia saarest ometi midagid kuulda saab.

Reisimise päew tuli kätte; Wenna ja õe lahkumine oli wäga kurb. See oli Maa päälses elus, igawene lahkumine ja lootus, et ülewel üks kord jälle ühendadud saawad. Hatatuses läks nende tee kind õnnelikult. Kui naad mere pääl olid, tõusis suur torm, mis laks päewa laewa sinna ja tänna aeras, nõnda et kaptein ka mitte ei täadnud kus kohas naad olid. Wiimaks tundsid naad et see koht maad, kus naad läksid, Rapo Kalaro Siitfilia maa oli.

Ffolta oli wäga haige, selle pärast pidi ta maale saama wiitud. Säält pidi kaptein ilma nende mõlemate reisijateta ära purjetawa. Kui Ffolta mere haigus mitte ei paranenud, pidi ta sügawamale saare pääle minema elama; Aga, oh Jumal! siin olid need mäed ja maa kohad, kus Rinaldu oma hirmust rõõwli tööd oli teinud. Üksinda hulkus ta nüüd ka siin kõrge kahtade pääl ümber ja tundis enese sees jälestust nende tegude pärast mis ta siin üks kord oli teinud. Sinna paistsid ka hiilgamad tornid, sääl nähti ka Grahw Martagno loss, kus Rinaldu kui Baron Tegnano elas, Wiolantat seft hirmsast keldrist päästis

ja Dianoraga esimest armastuse elu elas. Kuu waatis ta iga kohta ümber ringi! „Kus ta nüüd kül oma lapsesega peaks olema?“ See oli tema ainukene mõte. Viimaks nägi ta mäe al üht maa meest oma pisukeste puhta maea ukse ees istuvad. Selle käest tahtis ta küsida, kes nüüd Martagno lossi pääl elab. Warfi astus ta alla ja hakas temaga rääkima — mõlemad waatsid teine teise pääle ja tunistasid teine teist. Wana Bronsteja, kes keif oma warandust ja sõbrad oli kautanud, seisid nüüd kui liht talu poeg tema ees. Nende kokku saamise rööm oli suur. Kui naad mõlemad selle pisukeste maeakeste sisse olid astunud, siis pigistas wana mees teda oma südame wastu õrna armastusega. „Kuida olen ma sinu järele igatšenud!“ hakas wana mees rääkima. „Zumal on sind weel üks kord minu juurde saatnud.“ „Siin näed sa mind nüüd ühe kehwa põlwe sees. Sija ma saan waitfel wiisil surema ja maa ilmast lahkuma“. — „Sina oleksid mulle ammugid oma elu lugu pidanud rääkima!“ ütles Rinaldu, „tee seda nüüd; kes täab kas meie ses elus enam teine teisega kokku saame!“ — „Hää kül, olgu siis nõnda!“ ütles wana mees. „Ma ei taha midagid jalgada; waid keif pead sa täada saama! Kuule: „„Prints Anselmo Sanjowini, ühes sõas Türklaste wastu, sai wangi wõetud ja suurde härrade ette wiitud ja temal oli see õn, et ta Sultani ligidale elama ja tema lossi walitsejaks sai. Selle suure härra õde Wardino hakas wäga Anselmot armastama; ka tema armastas seda ilust tüdrukud palawa armastusega; Ja see armastamine ei jäänud mitte järel tulewa armastuse wilja kandmata. Kui see asi hakas awalikuks saama, langesid naad mõlemad Sultani jalgade ette ja tunistasid oma eksitust, kahetsemisega üles. Nii õnnetu kui see asi näitis, nii raske see karistus ka oli; Mõlemad said wande alla pantud ja teine teisest ära lahutud, nõnda et neil kufagil õiget elu ajat luba pidada ei olnud. Wardina sünnitas Damaskuse linnas poeg laps, keda ta ühe Kreeka usu preestri hooleks kaswatada andis. Kui ta üles oli kaswatud, siis läks ta temaga Kreeka ja Egiptuse maale. Sääal tudeeris see õppuse himulik pois keif salaja asjade tundmist ja sai warfi Salaja asjade tundjaks pühitsebud. See poisikene kellest ma räägin oli prints Mikonor ja on see sama kes praegu sinuga siin räägib. Sultani Wardina oli minu ema. Kui ma kats-

kümmend aastat wana olin, ja Damaskuse linna tagasi tulin, siis oli mo ema surma woodis. Mina muljusin tema filmad kinni ja sain ühe suure rikkuse periaks. Mitme aasta hommiku maa reisimise ja selle järele, kui ma Brama usi tundmist ja tarkust olin tudeerinud, läksin ma Itaalia maale Florentsisse. Sää! haksin ma üht suurt sugu preilit tundma selle wastu mo süda palawas armastuses põles. See sama keeldud armastus, mis minu wanemaid ekfitas, ekfitas ka meid selle preiliga. Pärast läksime meie selle preili wennaga tuelli pääle ja tema sai surma, teine wend wöttis seda naeste rahwast oma lossi pääle wastu kus üks flooster oli. Kui teine wend tuelli pääl langes, siis põgenesin mina ära, ega julgenud kuuel aastal Itaalia maale tulla. Kui ma tulin, siis sain ma täada, et minu armastud tüdruk ühe wirga ja ilusa poeg lapse emaks oli saanud. Mina unustasin isi ennast ära ja läksin jälle Florentsisse ja himustasin oma last näha. Mõlemad olid kadunud. Poisikene oli maale kaswatada antud. Kuusteistkümmend aastat reisisin ma nõnda ümber ja igatsesin oma armast naist ja poega leida. Wiimaks leidsin ma teist — ma leidsin — oma poea — aga oh! — oh!““

„Leidsid ja teda?“ küsis Rinaldu, „ah ja leidsid oma poea?“

„Ja!“ õhkas wana mees ja waatis wesiaste filmadega Rinaldu pääle, — „ja, ma leidsin teda — aga häda mul, — kus kohalt?“

„Kust kohalt? kust kohalt?“ hüüdis Rinaldu kärsituma meelega.

„Rööwlide seltsi päämeest, leidsin ma teda olemad“ ütles wana mees wõimatuma häälega.

„Oh mo Issand Jumal!“ kisedas Rinaldu omas haleduses. Wana mees wöttis aga armastusega tema käe oma peusse ja ütles wärisewa häälega, teda oma rinna wastu muljudes: „Ja sina, — sina oled minu poeg!“

See haledus ja armastus, nende kofku saamise juures oli nii kange et ta kiwid oleks sulama pannud.

„Oh mo isa, mo isa!“ Kuutsus see suur rööwel oma pääd wanamehe rinna pääle toetades. „Oh mo isa! Oh mo ema!“ — „Ja! sinu ema! waene laps!“ wastas wana mees, „tema on wist ammu haua rünga al hingamas!“ „Tema elab! ta elab!“ ütles Rinaldu usinaste, — „tema elab siin koguni ligidal!“

— „Iholla? minu armastud Iholla? sinu ema elab?“ küsis Nikanor. — „Ja elab!“ ütles Kinaldu ja jutustas wana mehele, keif mis meie juba täame.

Iholla mere haigus tegi wana mehekehele suurt kurwastust. Tema läks Kinaldu seltsis ja walmistas kanged jooma aega ja mõlemad ühes nõuus, katsusid pitkameši seda jälle kokku saamist selgeks teha, nõnda et Iholla mitte ei peaks hirmuma.

Nõnda sündis ka. See jooma aeg tegi imet. Enne kui 24 tundi mööda läks, tundis Kinaldu ema ennast otsekui noore inimese tugewa ja terve olewad, ja tulli woodist wälja.

„Kust oled sa seda imelikku rohtu wõtnud mo poeg?“ küsis ema suure armastusega.

„Ühe wana mehe käest, kellega ma kogemata siin mäe all kokku juhtusin,“ wastas Kinaldu.

„Sumal õnistagu teda selle eest!“ wastas ema, „sest tema andis sinule so ema jälle; See on, et ta teda haigusest päästis. Wii mind tema juure, et ma teda selle hää eest tänan! mis ta nimi on?“

„Nikanor?“ ütles Kinaldu, ja süda põksus temal rindus.

„Nikanor?“ küsis Iholla, otse kui walgust ehmatud.

„Oh mo poeg, mis imet äratat sa selle nimega minu südames. Ah! Nikanor, hüütakse seda meest, kelle päralt üks furd minu süda ja armastus oli, Nikanor on ka sinu isa nimi!“

„Tema on üks wäga tark mees, ja on oma tarkust hommikku, Kreeka ja Egiptuse maalt õppinud!“ wastas Kinaldu.

„Oh! see sugune mees oli ka sinu isa, mo poeg!“ õhkas see waene naeste rahwas, sügawa mõttele sisse waudes. „Oh! kes täab kus nulli põrmus tema juba wõib hingada?“

„Kas sa tõeste tääd, et ta enam ei ela?“ küsis Kinaldu kawaluse pärast.

„Dige tõeste ma seda kül mitte ei tää; aga mo kartlik süda ütleb seda mulle; sest muidu oleks ta mind juba ammugid üles otsinud!“

„Kui ta aga sind ehk on otsinud, aga ei ole mitte leidnud?“

„Mo poeg! mo poeg!“ hüüdis ema lõkendaja näuga Kinaldu silmadeesse wahtides; „Ära ärita mind mitte uuesti meele ärarheitmise sisse, kus sees ma juba terve aasta olen olnud ja mis mo hinge sügawa haa põhja tahtis rõhuda! Ei ma ei

looda teda mitte enam näha. Aga fiiski võib üks imelik juhtumine olla. Ah! see arst kutsutakse ka Rifanor kes mind terweks tegi? Kas mõni muu nimi ka ei ole?"

„Woi! on kül!“ wastas Rinaldo, „tema peris nimi on Rifanor Sansovini.“

Suure häälega hakas Isolta kiskendama ja langes minestusse sisse maha.

Kui ta toibus ütles ta: „Oh mo poeg! mo poeg! see on minu isa, minu surnud arwatud Rifanor, kus ta on? wii mind tema juurde!“

Rifanor oli sääl ligidal ja seisis warsti tema kõrwas. Oh kui suur oli nende rõõm, nõnda kui tummad seisid naad wait, ega saanud mitte sõna suust wälja.

Rinaldu oli wäga suure haleduse sisse langenud; Sest ta oli nüüd oma isa ja ema leidnud, aga kes wõis tema mööda läinud pahaißt elu päewadest, ühte ära kustutada, mis ta nüüd wäga kahetseks. Aga kusagil ei wõinud ta julgem, kui kartlik rõõwel olla.

Sügawad mõtted wõitlesid tema sees; Tema wanemad olid oma poea nüüd leidnud; Aga ka Rinaldul enesel oli üks poeg, kellest ta nüüd midagid ei täadnud. See isalik armastus aeas teda ilma häda kartmata Dianora losji pääle minema. Pea oli ta sinna saanud. Enne kui ta sisse astus, panni ta ühe walfi habeme enesele suu ümber, mis teda tundmataks tegi, ja astus siis üles tõmmatawa silla pääle. Sääl samas mängis üks ilus poisifene kirju kwiikestega, kellest ta keik sugused wigurid kokku säadis; See oli tema laps. Seda tunnistas ta isa süda. Rõõmu pärast wärisedes, jäi ta seisma. Poisike waatis rõõmsa filmadega tema pääle; „mis sa tahad wõeras mees?“ küsis ta armsa häälega. Dea wiisil hakkasid Rinaldu filmad wet jooksuma üle tema kahwatanud palgede.

„Sa nuttad? kas so kõht tühi on?“ küsis poisifene ärda sõnaga. „Dota, ma toon sulle midagid!“ Selle pääle jooksis ta ufinaste ära. Rinaldu tahtis rõõmu ja walu pärast maa alla waeuda, kui ta oleks wõinud. Siiski toibus ta jälle, wõttis oma sõrmest ühe kalli, ühe wäga kalli sõrmukse ja panni sinna lapse kwiikeste juurde. Ufinaste tulli poisifene, tõi temale raha ja leiba, aga tema järel käis ka üks suur inimene. See oli

Violanta. Alles oli poisikene oma armu andi võera mehele annud, kui ta sõrmust nägi kiviide wahel hülgawad. „Dh tädi! waata mis see on?“

Violanta, kes juba võerast meest oma filmadega oli tunistanud, waatis nüüd imetellemisega seda sõrmust.

„Kust see sõrmus on wõetud? kas teie olete seda sija pannud?“

„See ei ole mitte minu sõrmus!“ wastas Rinaldu.

„Kes teie olete? ja mis teie tahate?“ küsis Violanta edasi.

„Üks waene reisia, kes oma poega otsib!“

„Oma poega?“ küsis Violanta, ja mõõtis teda pääst jalgeni, oma filmadega, „teie oleks mul nagu tuttav, aga ometi on teine nagu!“

„Dh Signora!“ õhkas Rinaldu, „see on keige õnnetumate oja maa pääl et naad emast võeraks ja tundmataks teewad. Urge olge mitte wali mo wastu; waid tundke ka minu walu!“

„Dh tädi!“ hüüdis poisikene nukra meelega, „tema nutab, see waene mees nutab! ja ei pea enam midagid tema käest küsima, siis ma saan kurjaks sinu üle!“

„Dh sa armas poisikene!“ ütles Rinaldu, ja tõmbas palawa filma weega teda oma südame wastu ja andis temale suud.

„See! lase see laps seista! appi! appi! Rööwel!“ kisendas Violanta nii kui ta waha jõudis, omas ahastuses; sest ta armas et Rinaldu last tahtis ära wija.

Ufinaste kargasid teendred lossist wälja ja tõmbasid selle võera mehe kinni; Seltsamal filma pilgul astus aga wana Bronteja Hispaania maa riides, sinna juurde.

„Silma pillk mine koeru!“ ütles wana mees walju sõnaga, ja tema käe näitamise pääle lastsid teendred teda lahti.

„Wana mees, kas teie tunnete seda võerast meest?“ küsis Violanta.

„Tunnen küll!“ wastas wanake, „Teil ei ole tarwis tema ees karta.“

„Jää Jumalga, sa waene mees!“ hüüdis poisikene lahkuja Rinaldu wastu ja andis temale kät.

„Onistagu sind Jumal, sa armas poisikene!“ ütles Rinaldu ja astus oma teed mäest alla.

Wanamees läks aga Violanta ja poisikesega lossi pääle. Kodu minemise tee pääl tuli Rinaldule üks mees wastu ja tegi

temaga jutu aeamist; Aga nagu filma kirjaks, pööris ta kõrwale ja sõnbis ja läks kõrwalist teed edasi.

Rinaldu jäi tema pärast väga kartlikuks.

Tema ema nägi teda nukra meelega, maeast eemal ühe pengi pääl istuwad ja sundis teda jutustama, mis kurvastus temal on; Aga Rinaldu rääkis temaga, ette waatlikult. Wiimaks tuli ka (Bronteja) Rifanor tagasi.

„Teie olite losfi pääl isa? kas Dianora on sääl elamas?“ küsis ta äkitselt wana mehe käest.

„Tema elab sääl jah!“ wastas wana mees waguselt. „Pärast printsi Rotfella surma tuli ta kohe Riparist ära!“

„Kas ta täab et mina siin olen?“

„Ei tää weel; Aga küll ta tääda saab, sina pead teda nägema ja temaga rääkima; Ehk saab keif hääks.“

„Oh isa, isa! kui ma oma nait ja last weel enesele saaksin ja nende ja teiega armastuses, ära kaugele wõiksin minna, kus mina omad patud saaksin südamest kahetseda ja weel üht meele parandamise elu elada, see oleks mul see keige suurem õn, mis mo süda ja hing maa pääl soowib, ja kui see armuline Jumal minu patu koorma mo päält ära wõtab, et minu rahutu süda hingamist leiab; Jah tema ei sa mind mitte hukka mõistma ega omast karjast ära kautama.“

Wana mees jutustas nüüd, kuidas Dianora ja keif keda ta armastas, tema (Rinalduga) walmis olid Kanari saarele hää meelega elama minna ja oma päiwi lõppetama.

Rõnda sündis siis teisel päewal, et Rifanor Losfi pääle läks Jfoltaga ja Rinaldule sääl wõerast pidu tahtis walmistada; Aga Rinaldu käis isi nende järele; Wiolanta rutas täna laiale lautud kättega selle rõõwli wastu. Et ta küll rõõwel oli, siiski oli ta see mees kes teda sest hirmsast wangi keldrist oli ära päästnud. Wiolanta palus tema käest liigutawa sõnadega andeks andmist, et ta tema wastu nii wali oli olnud teisel päewal poisikese juures ja wiis teda taha losfi hooi, seni kui Rifanor ära reisimise pärast Dianoraga nõuu pidas.

Sääl astus Lionardo, Rinaldo poeg akne pääle. Kui ta nägi teda hoois Wiolantaga rääkiwad jooksis ta usinaste oma ema juurde: „Waata, armas ema, sääl on see waene mees jälle, kes selle kalli sõrmukse minu kiwide sekka oli wiskanud!“ Dianora rutas Akne juurde, waatis wälja ja hüüdis: „sääl ta on!“ Minestas aga isi Jfolta käte wahele ära. Enne said naad teine teist tunda kui soowitud. Rinaldu jooksis ruttu treppi mööda üles ja langes Dianora jalgede ette ja need keige õntsamad tunnid olid nüüd käes: Jsa, ema, naene ja poeg olid nüüd keif õnnetumal Rinaldul käes, kelle kaelade ümber ta ära rääkimata armastuse ja haledusega hakas. Sel samal filma pilgul ära surra oli nüüd see pää mõte, mis tema hinge ta sees wärisema panni; muud soowimist ei olnud temal enam ma pääl.

Aga hoopis teine lugu seisis tema elu raamatusse kirjutud. Ühel

õigel inimesel oleks see sugune surm, kui mõidu palm ja Martri surm olnud. Aga Rinaldu oli üks suur patune.

Üks teender astus sisse ja andis täada, et sõa vägi igal pool näha on ja lossi ümber piiravad. See äritas neid keiki kui unesti üles. Lossi kraawi sild sai üles tõmmatud ja lossi rahwas hoidmise alla antud.

„Las mind surra isa!“ õhkas Rinaldu, „mina olen teile suureks koormaks ja saate minu läbi keik surma!“

„Ole julge, ole julge mo poeg!“ hüüdis Rifanor, „kui sul muud enam järele ei jää, siis jääb ometi surm veel, kui keik juba kadunud on.“

Torni waht andis salaja täada, üks Dhwitseer tahtwa lossi härraga rääkida. Rifanor läks wastu.

Rinaldu oli nüüd täieste tuntud ja nõuti et tema saaks wälja antud. Rifanor ütles et tema siis efsib, kui ta lossi ukseid lahti teeb ja nõubis et Dhwitseer temale oma woli kirja pidi näitma, kas tal luba on lossi läbi otsida. Selle wahel aeal wiis Biolanta Rinaldut alla selle hirmsa kangi alla kus tema üks kord oli wangis olnud, ja kaugele maa alust mööda ühe wahi torni juure kalju pääle. Wõtmed, moona ja paela rebeli wõttis ta ligi ja tõrwa küünla, kellega pimebas maa al wõis käija. Rinaldu walas otsata silma wet, omaksidtega Zumalaga jättes, kui ta oleks pääsnud siis oleks ta nendega jälle ühes säetud paigas kofku saanud. Tema põgenes nüüd seda tutwat kangi alust mööda edasi ja jõudis wiimaks selle trepi juurde mis üles torni läks. Selle aea sees oli lossi sild jälle maha lastud ja soldatid otsisid keik nurgad läbi. Wiimaks minti ka seda maa alust wõlwi läbi otsima. Üks raud üks, teise järele sai puruks löödud; Rinaldu kuulis selgeste, kuidas tema püübdjad ifka ligimale jõudsid. Sel aeal oli juba pime õõ pääle jõudnud.

Tema tõmbas oma kõije rebeli kätte, andis omaksid Zumala hooliks ja läks torni mööda, luugist läbi alla. Aga oh õnnetus! rebel oli kümme jalga lühikene. Nüüd üks julge kargamine wõis teda päästa. Tema julges seda — aga oma eluga pidi ta oma julget kargamist maksma. Hirmsa waluga wedas ta oma purustatud keha veel tükimaad edasi; Säääl kadus ta meele mõistus ja üks palwe kuuldi veel tasase häälega tema uulede üle wälja tulewad, keda lugeses ta hinge heitis.

Omaksed leidsid teisel päewal teda ilma hingeta maast, kui soldatid olid ära läinud. Üks haud kaeweti selle sama koha pääle kus surnu maas oli, see sama haud wõttis seda õnnetumat oma sülesse wastu.

Kolm päewa ja kolm ööd nutsid ja palusid Isolta ja Dianora tema haura pääl, tema patude andeks andmise pärast. Siis sääbis Rifanor keik korda, müüs oma ja Dianora mõisad ära ja purjetas keige omaksidtega ära Kanari saarele elama.

Rõnda lõppetas see suur rööwlide pää mees, Rinaldu Rinaldini omad elu päewad. Zumal kes ütles: kui teie pattud on weri punased, siiski peawad naad walge willa karwaliseks saama — olgu tema õnnetuma hingele armuline.

Rinaldo Rinaldini
 Rööwlide pea mees
 Dn lapse põlwest saani
 Siin mölland riisudes.
 Ta elas wahest lossis
 Ja wahest fauna sees
 Ta igas jeltsis passis
 Et oli kawal mees.
 Ta naeste rahwast püüdis
 Kes olid ilusad
 Ja ennast Grahwiks hüüdis
 Kui tunnid walusad;
 See peris rööwel, kurat
 Kes keiti riisub siin
 Ehk olgu noored wanad
 Neil keigil on üks piin,
 Sää! kus neid saadan litsub
 Siin ihu hingega
 Ja elu pääle katsub
 Neil suure waluga.
 See inimese tapja
 Dn kurat algmisest
 Ja hinge hukka saatja
 Siin nüüd jo ammugist;
 Sest tema truud orjad
 Dn sagest lossides
 Kui elu päewad kurjad
 Siis jälle saunades.
 Need tema auusad jüngrid
 Kül endid kiidawad
 Ja wäga suured saagid
 Siin kofku riisuwad.
 Kui Rinaldini tegi
 Nii tehaks ilmas weel
 Mis Rinaldu ka nägi
 Näeb nüüd weel mitme meel.
 Kus auusad walitsejad
 Dn riigi Trooni pääl
 Sää! rööwli seltsid kawad
 Ja lõppeb nende hääl.
 Keik lossid on nüüd puruks
 Kus rööwliid warjati
 Ja nende müürid wareks
 Kus rahwast piinati.

Kül lossides on kurja
 Siin tehtud ilma sees
 See saatis rahwast nurja
 Mis teab iga mees.
 Sultani sugu wõsast
 Rinaldu sündis sää!l
 Ja temal peris ofa
 Ei olnud nõuda tääl
 Ent patu kombel sündis
 Ta omast wanemaist
 Siis rööwli wiisil kõndis
 Sai rikkust ülemaist,
 Kes tema nõuus olid
 Ja teda warjasiid
 Need sagest kofku tullid
 Ja teda orjasiid.
 Rinaldu elu lugu
 See oli hirmus kül
 Ja tema kuri tegu
 Mul saadab mõttid kül:
 Et ükski tema pääle
 Ei wiskaks kivi siin;
 Waid mõtleks enda pääle
 Et enesel ka piin
 Saab üks furd kätte jõudma
 Kui Jumal nuhtlema
 Saab tulema, ja nõudma
 Meilt aru, kurjaga.
 Siis palju Rinaldiniid
 Dn palju Gesti maal
 Kes üle kohut tegid
 Siin ning sää!l igal aal.
 See loss kus Rinaldini
 Sai ära warjatud
 Dn nüüd jo hoopis maani
 Keik ära purustud.
 See koht kus Dianora
 Dn elant murega
 Dn nüüd jo hoopis ära
 Keik kistud juurdega.
 Need koleduse koopad
 Kus rahwast piinati
 Ja põrgu sugust hauad
 Kus hirmsast surmati,

Need saatwad wäriſema
 Siin ihu hingega
 Ja ſüdant käriſema
 Siin ſuure waluga;
 Seſt ſaadad ja ta jüngrid
 Weel põle kadunud
 Waid iga päe weel kanged
 Ja teewad oma tööd.
 Üks wargus, riifumine
 On nüüd weel iga päe
 Ja pettus hooramine
 Kui Rinaldini käe.
 Ei tõe sõna uſta
 Siin palju, tõeste
 Ei walgust paista laſta
 Siin mitte täieste.
 Rinaldu munga kuues
 Käib kloostri müürides
 Ja pühaks peetud õuues
 Ta kurjust warjades.
 Kõl mitmed laias kuues
 Kui munga ehte sees
 Siin käiwad ilma õues
 Keik kurjust warjades
 Ei ſina teda tunne
 Et Rinaldini ta
 Ei tähele ei pane
 Et tõest ſee rõõwel ta
 Kes igas kohas riisub
 Kus ial mahti ſaab
 Ja oma poole kiſub
 Siin, kuni hauda lääb.
 Rinaldu wiimſed päewad
 Kõl olid haledad
 Ja tema wiimſed waewad
 Kõl wäga koledad,
 Kõl ſüda ſees lääb nukrats
 Kui ſeda mäletan
 Et Rinaldini wapraks
 Jäi, nii kui aru ſaan
 Ta andeks andmist ſoowis
 Ja palus Jſſandast

Ta iſa, ema leidis
 Ja wiimaks naiſt ja laſt;
 Siis tema elu päewad
 Jo rutuſt lõppesid
 Ning tema wiimſed waewad
 Ta hinge perisid.
 Siis Dianora nuta
 Weel wäga ärdaste
 Ja Jſolta ka tõtta
 Weel ſina kermeste
 Sää! näed ſa oma poea
 Du külma hana ſees
 Sää! palu! palu hana!
 Ja nuta ſilma wees
 Et Jumal andeks annaks
 Sel'l ſuured patu ſüüd
 Ta hingel rõõmu annaks
 Kes haudas hingab nüüd.
 Siitſilia ſai lahti
 Rinaldu piina alt
 Rinaldu hauda panti;
 See tuli Jumalalt.
 Kui ſinu Rinaldini
 Siin ſureb, lugeja
 Siis hana juurde mini
 Ja palu Jumalat
 Et tema andeks annaks
 Ta ſuured patu ſüüd
 Ja ſo eest muret kannaks,
 Et rahu põlw jääks nüüd,
 Ja kui ſa patu teud
 Ka teinud iſi ſiin
 Siis wiimaks hauda waend
 Kuſt tuleb hirmus piin;
 See päraſt wiimſel otſal
 Weel palu Jſſandast
 Et tema ſinu ſurmalt
 Sul ſaadaks rõõmu aad,
 Mis tuniſtab et tema
 Sind wõttab armſaſte
 Sää! waſtu kui üks ema
 Ta taewa riigisſe.

